

Opaskoiran joulu 2013

80 SIVUA KOIRATARINOITA

Opaskoirien ja sokeiden lasten hyväksi

HINTA VAIN 10 EUROA

OPASKOIRAN JOULU RY

www.opaskoiranjoulu.fi

opaskoiran joulu 2013

Juha Herttuainen
Päätoimittaja

Janne Silas
Toimittaja

Ali Kinnunen
Ulkoasutoimittaja

Sirpa Tenhami
Sihteeri
Opaskoiran Joulu ry
puheenjohtaja

Sähköpostit ovat muotoa etunimi@opaskoiranjoulu.fi

OPASKOIRAN JOULU 2013

Julkaisija ja kustantaja: Opaskoiran Joulu ry

Postiosoite: Opaskoiran Joulu ry, c/o Tenhami, Hyljemäenportti 3 B 6, 02260 Espoo

Kotisivu: www.opaskoiranjoulu.fi

Pankkitili: FI 84 1215 3000 1339 29

Y-tunnus: 2561927-2

Kansi: opaskoira Ruby ja Vanajan kirkko

Opaskoiran Joulu -lehti julkaistaan myös äänitteenä näkövammaisille tilaajille

Ääniversion lukija: Mari Voutilainen

Tilaukset: www.opaskoiranjoulu.fi ja verkkokauppa

tai sähköpostitse: juha@opaskoiranjoulu.fi

tai puhelimitse: tilaajapalvelu 045 170 1177 klo 10-15

ISSN-L 2323-4024

ISSN 2323-4024 (painettu)

ISSN 2323-4032 (CD-ROM)

“OPASKOIRALLA ON AINA JOULU!”

3

Opaskoirayhdistyksen tervehdys

Regina Koljonen

3

Päätoimittajalta

Juha Herttuainen

4

Opaskoiran kanssa Irlannissa

Janne Silas

10

Peesaripatikat ihan parasta

Marianne Tenhami

15

Tartossa juhlittiin

Juha Herttuainen

17

Muisteluretki Linnanmäellä

Regina Koljonen

20

Jim koulutti itselleen opaskoiran

Ali Kinnunen

26

Työteliäät yrittäjät

Kati Pohja

30

Irlannin opaskoirakoulu

Janne Silas

*Janne Silas perheineen vaelsi Irlannissa, s.4.
Alla yrittäjä Kaisa Penttilä, s. 26*

Zaiga ja Juha laittavat Opaskoiran Joulun tunnuskoiria oikeaan järjestykseen.

- 34** Latvialaisten naispoliisien
riemuloma Suomessa
Juha, Päivi, Rilla, Martina, Gunda
ja Zaiga
- 41** Peesaripatikalla rajan pinnassa
Juha Herttuainen
- 44** Opaskoirat lastenleireillä
Anne-Mari Koistinen ja Beāte Bringule
- 51** Unkarin opaskoirakoululla
Juha Herttuainen
- 54** Opastusta irlantilaisittain
Janne Silas
- 56** Taidetta opaskoiran kanssa
Ali Kinnunen
- 60** Viikonloppukurssilla Porissa
Virpi Paananen ja Vilde
- 63** Palvelukoiria on oltava
myös Latviassa
Anita Zvirgste
- 68** Teuvo jaksaa veivata
Ali Kinnunen
- 72** Joulun jaloissa
Riitta-Kaisa Voipio
- 74** Maaottelu Latvia - Viro - Suomi
Anita Zvirgste ja Juha Herttuainen
- 81** Paavi siunasi opaskoiran

Gunda ja Zaiga löysivät Suomesta vanhan moottoripyörän, s.34.

Lastenleirillä Latviassa valjastettiin opaskoira, s.44

JOULUINEN TERVEHDYS

Arvoisat Opaskoiran Joulu-lehden lukijat.

Kuulin taannoin perustettavasta yhdistyksestä, nimeltään Opaskoiran Joulu. Nyt tuore yhdistys toimii täysillä, mistä todisteena tämä lehti.

Opaskoiran Joulu ry toiminnan tarkoitus on kerätä varoja Opaskoiran Joulu-lehden avulla Suomen ja Baltian opaskoiratoimintaan, sekä sokeiden lasten tukemiseksi.

Suomessa opaskoirankäyttäjien ja sokeiden lasten asiat ovat kohtuullisella tasolla, silti rahareikiä löytyy aina. Baltiassa ollaan lasten kengissä. Siellä tuoreen yhdistyksen tuki on kullan arvoista.

Onnea ja Menestystä toimintaanne, Opaskoiran Joulu ry!

Lukijoille iloa joulun aikaan ja tapahtumarikasta tulevaa vuotta 2014.

Lämmöllä,

Regina Koljonen

Opaskoirayhdistys ry
puheenjohtaja

PÄÄTOIMITTAJALTA

Jouluksi ilmestyvää opaskoira-aiheista lukemista on kai-vattu sen jälkeen, kun Sotasokeat ry lopetti Sotasokeiden Joulu-lehden julkaisemisen 1970-luvulla. Vuonna 2012 julkaistiin Opaskoiran Joulu-lehti koemielessä nykyisen Opaskoiratyön Tuki-yhdistyksen lukuun. Lehti sai erittäin hyvän vastaanoton ja siitä rohkaistuneina päätettiin perustaa sen julkaisemista varten oma yhdistys.

Opaskoiran Joulu ry näki päivänvalon huhtikuussa 2013, jolloin se merkittiin yhdistysrekisteriin. Yhdistyksen tarkoitus, säännöt ja toimintamuodot ovat luettavissa nettiosoitteessa www.opaskoiranjoulu.fi. Opaskoiran Joulu ry on ns. non profit eli voittoa tavoittelematon yhdistys. Yhdistys ei tuhlaa rahaa omaan jäsen toimintaan eikä myöskään halua maata rahakasansa päällä. Kaikki taloudellinen tuotto jaetaan nopeasti ja lyhentämättömänä yhdistyksen sääntöjen määräämällä tavalla.

Toimintamme tarkoitus on tukea opaskoiratyötä Suomessa ja Baltiassa. Lisäksi tuemme Baltian näkövammaisten lasten järjestötoimintaa. Arvoisa lukija: Yhdistyksellä on sääntöjensä puitteissa mahdollisuus ottaa vastaan lahjoituksia. Ohjaamme lahjoitukset, kuten Opaskoiran Joulu-lehden tuoton, lyhentämättömänä ja sääntöjen määräämällä tavalla.

Toimintamme rahoittamiseksi teemme vähäisten resurssiemme puitteissa toistaiseksi vain Opaskoiran Joulu-lehteä. Myöhemmin on tarkoituksemme julkaista myös muita opaskoira-aiheisia mediatuotteita ja tukea niiden valmistamista muiden tuottamina.

Baltian sokeiden lasten asema on todella tukala. He eivät saa juuri mitään kuntoutusta ja suurin osa heistä elää lapsuutensa ja nuoruutensa hoito- ja sisäoppilaitoksissa muiden vammaisten lasten joukossa. Opaskoiratyö on tyydyttävällä tolalla Virossa, mutta Latviassa se vasta

orastaa ja Liettuassa ei ole opaskoiria ollenkaan.

Yhdistyksen Baltian tuki suunnataan siis opaskoiratyöhön ja näkövammaisille lapsille. Kotimaan avustuskokteeksi olemme ajatelleet nuorten opaskoirankouluttajien tukemisen heidän kehittäessään omaa ammattitaitoaan.

Näkövammaisille Opaskoiran Joulu-lehden ostajille lähetämme kylkiäisenä ääniversion lehdestä.

Joululahjavinkki: Opaskoiran Joulu-lehti!
Antoisia lukuhetkiä!

Juha Herttuainen

Päätoimittaja

Opaskoiran Joulu 2013

OPASKOIRAN KANSSA

Nelihenkisen perheemme ja Opas **Uunon** siirtyessä heinäkuun alussa asuntovaunu-yhdistelmällämme Walesista Irlantiin, punnat muuttuivat euroiksi, mailit kilometreiksi ja ihmisten äidinkieli kymristä iiriksi. Puhekieli pysyi kuitenkin englantina samoin kuin ystävällinen suhtautuminen opaskoiriin. Jo lautalla näimme isona keräyslippaana toi-

Teksti: Janne Silas

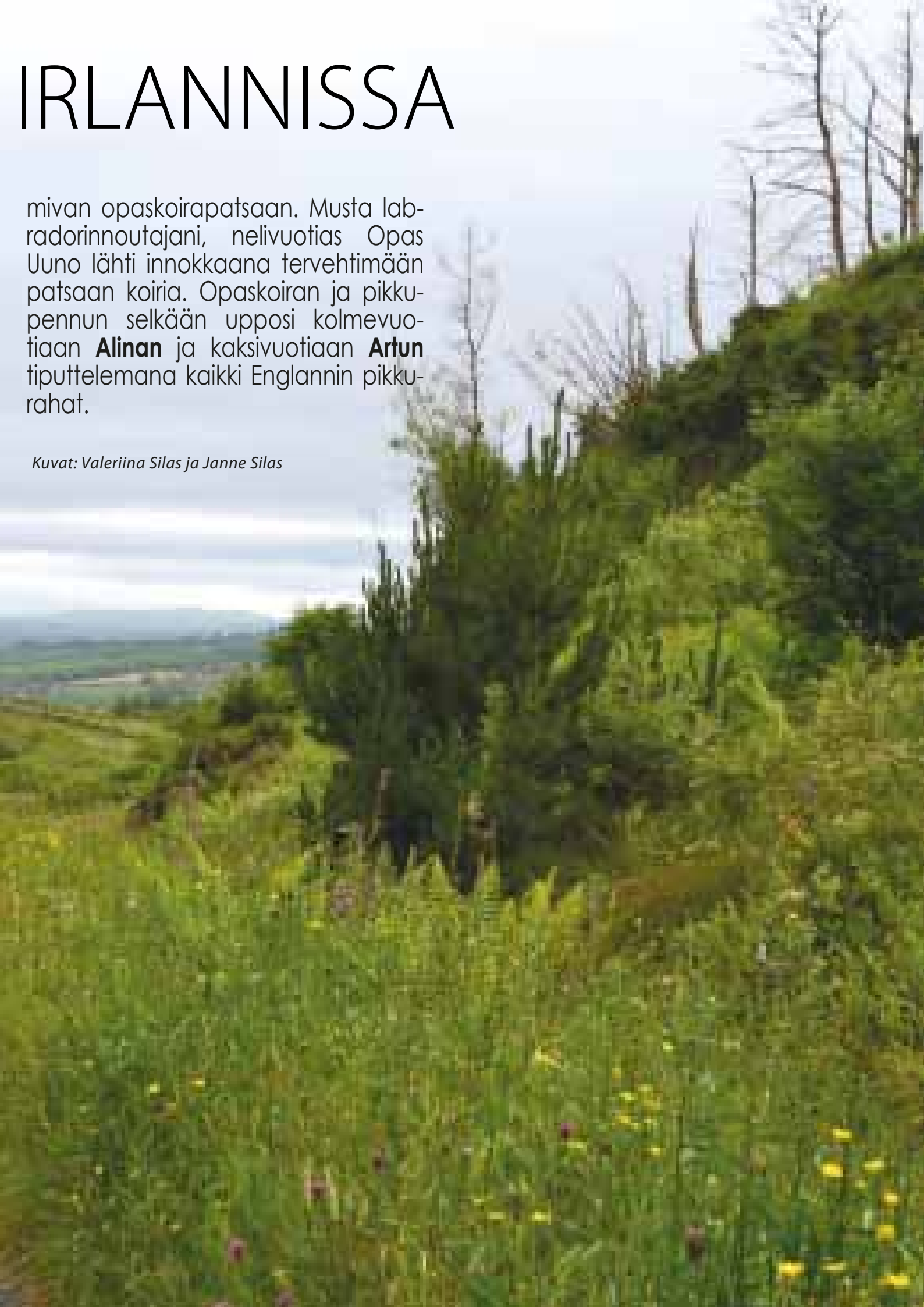

Saimme nauttia hienoista maisemista koko Castlebarin neljän päivän kävelytapahtuman ajan.

IRLANNISSA

mivan opaskoirapatsaan. Musta labradorinnoutajani, nelivuotias Opas Uno lähti innokkaana tervehtimään patsaan koiria. Opaskoiran ja pikkupennun selkään upposi kolmevuotiaan **Alinan** ja kaksivuotiaan **Artun** tiputtelemana kaikki Englannin pikkurahat.

Kuvat: Valeriina Silas ja Janne Silas

Kävellen Dubliniin

Ensimmäisenä Irlannin päivän aamuna heräsimme asuntovaunussamme tuulen huminaan. Päätimme kävellä leirintäalueelta maan pääkaupunkiin Dubliniin. Karttaa ei ollut, mutta saimme ohjeeksi kääntyä kaksi kertaa oikealle ja seurata kanavaa. Matkaa olisi noin 12 kilometriä. Uuno opasti oikeassa kädessäni, kuljimme vasemmanpuoleisessa liikenteessä. Lähtiessä lämmintä oli vain vähän yli kymmenen astetta.

Tynnen kanavan takana penkereen päällä heilui ruokoja ja raparperin sukulaisia. Kanavasulun numero 21 kohdalla joutsenemo toi ylpeänä viisi poikastaan aivan viereemme nähtäväksi. Lapset pääsivät melkein silittämään niitä, mutta Uunon kiinnostuksessa valkoisista linnuista liikaa, emo alkoi puhista ja päätimme jatkaa matkaa. Sulkujen väleissä matala, kirkas vesi virtasi hitaasti. Laihoja hevosia laidunsi kanavan toisella puolella surkealla ruohikolla.

Olimme kävelleet yli kaksi tuntia ja kanava oli jo aika sitten loppunut. Liikenne alkoi pikku hiljaa kiihtyä ja kuulimme ensimmäisen raitiovaunun. Uuno sai lisää töitä etsiessään ilman valkoista viivoitusta olevia suojateitä. Kun olimme kävelleet yli kolme tuntia, huomasimme poukkoilevamme jossain suuressa puistossa kuin sudet Ähtärin eläinpuiston aitauksessa.

Päästyämme lopulta Dublinin keskustaan, Arttu heräsi ja teki puskapissan ruusupuskien juurelle. Vilkaasta liikenteestä huolimatta Uuno jaksoi opastaa esimerkillisesti. Lähdestä oli kulunut neljä tuntia eli kilometrit taisivat olla maileja. Taaperrettua tuli siis noin 20 kilometriä. Lopulta erikoinen seurueemme pääsi syömään erinomaiset ateriat ja valjasjuoppo juomaan aitoa ja alkuperäistä Guinnessia O' Nealin pubiin.

Neljässä päivässä 80 kilometriä

Siirryimme viikoksi Irlannin länsirannikolle. Castlebar International Four Days' Walks-Festival marssittiin heinäkuun ensimmäisenä viikonloppuna. Kävelimme kaksikymmentä kilometriä neljänä päivänä peräkkäin. **Valeriina** työnsi lapsia kärryissä ja minä kannoin Uunon opastamana rinkassa eväitä, vaihtovaatteita ja vettä.

Ensimmäinen päivä oli teemaltaan kasvit ja eläimet.

Tarkkasilmäisimmät huomasivat Irlannin orkideoita. Toisena päivänä kuljimme kahteen kertaan ohi vuoren, jossa Irlannin Pyhä Patrick oli paastonnut 40 päivää ja yötä. Kolmantena päivänä lähdimme etujoukoissa. Pyrimme kävelemään mahdollisimman nopeasti, jotta pakollisista pissatustauoistamme huolimatta saisimme kulkea ilman muiden kävelijöiden aikaansaamaa ruuhkaa. Viimeinen päivä oli raskain. Lämpötila vaihtui viidestätoista reilusti yli kahteenkymmeneen. Uuno ei pidä kuumista keleistä ja sitä piti houkutella juomaan riittävän tiheästi.

Maisemat olivat kauniita Länsi-Irlannin nummimaisemia. Saimme ihailia lampaita, lehmiä, hevosia ja tuulimyllyjä. Kaiken kruunasi päätöstilaisuus. Tapasimme aiempien maiden kävelytapahtumista tutuiksi tulleita kävelykärpäsien puremia ihmisiä eri puolilta maailmaa. Pöydässämme istui sattumalta kaupungin pormestari, joka antoi Uunolle vettä. Olihan hännänheiluttajamme kävelyn ainoa koira, sillä muilta koirilta Irlannin kävely oli kielletty.

It's a Long Way to Tipperary

Irlannin keskiosassa lähellä Tipperaryn kaupunkia on Glen of Aherlown laakso. Leirintäalueelta saimme hienot kartat alueen kävelyreiteistä. Koska aamuyhdeksältä oli lämmintä jo 29 astetta, pakkasimme rinkkoihin muksujen lisäksi monta litraa nestettä. Uunon valjaiden jatkoksi olisi pitänyt ottaa jatkovaljaat ja käteen vaellussauva, mutta ilmankin selvittiin. Valitsemallemme seitsemän kilometrin reitille osui 1700-luvulla perustettu kylä, josta löysimme pienen kaupan ja kirkkoakin aiemmin perustetun pubin.

Maastoon päästyämme olimme kiitollisia, ettemme olleet lähteneet liikkeelle kärryjen kanssa. Samoilimme tiheässä metsässä ja välillä suurten kata-

Hikinen metsäpatikka Tipperaryn lähellä kulki kauniiden maisemien keskellä, joiden ikuistaminen valokuvaan osoittautui hankalaksi. Vaellussauva olisi ollut tarpeen paikoin kapeilla poluilla.

Käydessämme Lounais-Irlannin Clonakiltyssä pienoisrautatiepuistossa, Uuno oli hyvin kiinnostunut kävelyreittejä alittavista junista. Noin hehtaarin kokoinen rautatiemiljöö kuvasi 1/24 mittakaavassa rautatieverkoston lisäksi ympäristön kylät rakennuksineen, eläimineen ja maastonmuotoineen.

Siirtyessämme Irlannista Ranskaan lauttamatka kesti 17 tuntia. Muut koirat matkustivat kennelhäkeissä, mutta opaskoira sai tehdä opastustyötään laivan käytävillä ja nukkua hytissä.

jien ja kanervien keskellä. Lapset kirmailivat aluksi poluilla, mutta aina vauhdin laskiessa otimme heidät kyytiin. Uuno joi ensin tasaiseen tahtiin, mutta lopulta piti ottaa ruokanappula tai ruiskaus mehupullosta lisähoukuttimeksi. Lopulta molemmat hikipallukat nukkuivat rinkoissaan hikisten kantajiensa selissä ja Uuno läähätti kieli pitkällä.

Opaskoiran kanssa Irlantiin

Kun tuo koiran Irlantiin maasta, jossa on ekinokokiloisia, eläinlääkärin pitää antaa koiralle ekinokokimadotus 1-5 päivää ennen maahantuloa. Samoin koiralla pitää olla voimassa oleva rabiesrokotus. Liikennöitsijä, esimerkiksi laivayhtiö tai lentoyhtiö, tarkistaa nämä tiedot lemmikkieläinpassista. Kaikki liikennöitsijät eivät tätä tee eivätkä siksi kuljeta eläimiä.

Opaskoiran kanssa pääsee Irlannissa joka paikkaan. Usein ovissa oli kyltti, jossa koirilta kiellettiin pääsy sisään, mutta opaskoirat toivotettiin tervetulleiksi. Ihmiset suhtautuvat opaskoiiriin kunnioituksella. Paikallinen opaskoirien koulutus tapahtuu lahjoitusvaroin. Ehkä siksi tietoisuus opaskoirasta ja sen oikeuksista on paremmalla tolalla kuin Suomessa.

Irlanti on maineeltaan sateinen ja kylmä maa. Mielestäni ilmasto on aika lailla Suomen kaltainen. Liikenne on vasenkätistä ja se kannattaa ottaa huomioon teitä ylitettäessä. Tien laittaa kulkiessa olisi hyvä, jos koira osaisi opastaa myös oikeassa kädessä.

Vilkaassa Dublinin hälinässä opastaminen vaatii välillä pienen lepotauon. Palasimme 20 kilometrin pituiselta kävelyretkeltä leirintäalueelle kaksikerroksisella linja-autolla.

Oikealla ylhäällä: Kävellessämme Dublinin keskustaan oli alussa aika viileää. Tässä vaiheessa rattaisa oli vielä hytysuoja lapsia lämmittämässä.

Lämpöisiä ilmoja varten farmariauton takakontissa oli ylimääräinen puhallin, joka kierrätti ilmastoitua ilmaa auton etuosasta Uunon häkkiin. Uunon alla oli lisäksi itseksensä viilenevä alusta. Vettäkin oli tarjolla aina pysähdyksen jälkeen. Valjaille, remmil- le ja valkoiselle kepillä jäi vielä oma kolo häkin ja takakontin väliin.

Irlannissa bussikuskilla oli aikaa opastaa näkövammainen paikalleen istumaan. Bussimatkan ajaksi vaihdoimme lasten juoksurattaiden ison eturenkaan kahdeksi pieneksi renkaaksi.

Dubliniin johtavaa kanavaa seurattessa oli useita portteja. Tässä vaiheessa niistä suoriutuminen oli jo rutiinia.

Vihdoinkin vapaita!

PEESARIPATIKAT IHAN PARASTA

Opaskoirayhdistyksen Peesarit-kerhon talvi- ja kesäpatikoilla on ratkierimukasta. Lihakset saavat kyytiä vaihtelevilla lenkipoluilla ja ikää pidennetään nauramalla. Opaskoiramme kirmailevat keskenään vapaina ja ihmisiä ja koiria pulahtele uimaan. Eikä unohdeta saunan ihanaa lämpöä lenkkien jälkeen ja ah niin herkullista ruokaa.

*Teksti: Marianne Tenhami
Kuvat: Ali Kinnunen*

Ympäriällä käy hyväntuulinen, korvia huumaava puheensorina, herkutellaan pitopalvelun suussa sulavilla ruuilla ja juomilla ja jännitetään, kuka voittaa arpajaisissa. 67 henkilöä juhlii Peesarit-kerhon 20-vuotisjuhlaa ja juhlapatikkaa. Tunnelma on iloinen ja juhlayön kuluessa se muuttuu tanssin tiimellyksessä trubaduurin säestyksellä riehakkaaniloiseksi.

- Paikalla on ainakin yksi peesari, joka on ollut perustamassa Peesarit-kerhoa 20 vuotta sitten. Hän on **Juha Herttuainen**, joka on ollut mukana vaikuttamassa siihen että me tänäänkin olemme täällä yhdessä, kertoo Peesarit-kerhon puheenjohtaja **Anita Pihala**.

- Täällä on myös kaksi opaskoirankäyttäjää, jotka olivat mukana Peesarit-kerhon perustavassa kokouksessa: **Kari Kekäläinen** ja **Reijo Ravantti**, lisää Peesarit-kerhon sihteeri, 20-vuotisjuhlapatikan apujoukkoineen Lopen Räyskälään loistavasti järjestänyt **Eija Paasu**.

Reijo Ravantti on toinen pitkän linjan näkövammainen, joka oli perustamassa Peesarit-kehroa.

Luontoliikunnasta virkistystä opaskoirakoille ja peesareille

Ensimmäisen peesaripatikan järjesti pitkään peesarina toiminut **Heikki Saastamoinen** vuonna 1993. Patikka oli kesäpatikka ja se patikoitiin Valkealassa. Vuosien varrella patikointipaikat ovat vaihdelleet pitkin Suomea Helsingistä Kemiin, Janakkalasta Lepaalle ja Hattulaan, Ruissalosta ja Taivassalosta

Tuntuu lämpimältä, sanoi Hannu Niemi kun yllätyksen jälkeen puuta halasi.

Siilinjärvelle, Lemille ja Parikkalaan, vain muutamia paikkoja mainitakseni. Kunkin patikan järjestää tietty peesariporukka, joka nimetään Peesarit-kerhon kokouksissa patikoiden yhteydessä.

- Havaitsimme, että luontoliikunta oli piristävää opaskoirakoille ja peesareille. Siksi siis patikoimaan, kiteyttää Juha Herttuainen patikoiden syntyä.

Äkkiä emännän luo ravistamaan turkki kuivaksi!

Toinen Peesarit-kerhoa perustamassa ollut koirankäyttäjä Kari Kekäläinen ja perustajäsen Juha Herttuainen, keskellä Eila Kaarlela.

Vuonna 2003 kesäpatikoiden ohelle tulivat talvipatikat. Ensimmäinen talvipatikka oli jälleen Eija Paasun ja taustajoukkojen käsialaa. Se pidettiin Eijan mökillä Räyskälässä, lähellä 20-vuotisjuhlapatikan paikkaa. Rätäsateinen sää ei tuolloin oikein suosinut, mutta iloisia ihmisiä huono sää ei haitannut. Kuten patikoilla aina, ilmapiiri oli lämmin ja nauru raikui.

Hatusta mukiin, kepeistä kunniakirjaan

Opaskoirayhdistyksen hallituksella on ollut tapana valita vuoden peesari, huomioiden opaskoirayhteyshenkilöiden ja opaskoirankäyttäjien ehdotukset. Vuoden peesari on perinteisesti saanut peesarikepin ja -hatun.

- Hankin jo ennen Peesarit-kerhon perustamista peesarikepin Sveitsin ja Saksan rajalla sijaitsevista Schafhausenin putousten turistimyymälästä. Yhdessä **Esko Palosvirran** ja Heikki Saastamoisen kanssa ideoimme kepin käyttötarkoituksen, eli annettavaksi vuosittain Opaskoirayhdistyksen valitsemalle vuoden peesarille, valottaa Juha Herttuainen peesarikepin historiaa. Peesarihattumuoti perustettiin niin ikään konkaripeesareiden toimesta: **Merja Lajunen-Pekkolan** huovuttamalla tekemiä hattuja jaettiin "peesarikasteen" saaneille peesareille ja Vuoden Peesareille.

Tänä vuonna ei valittukaan vuoden peesaria. Sen sijaan Opaskoirayhdistys palkitsi 20-vuotisjuhlapatikalla 34 peesaria opaskoirayhteyshenkilöiden ja Peesarit-kerhon ehdotusten perusteella. Peesarit saivat Keramiikkapaja Koiruoksien valmistaman kauniin mukiin sekä kunniakirjan. Muki on luonnonvalkoinen ja siinä lukee "Kiittäen Oky" ja ympärillä on pari tassun

jälkeä. Kunniakirjassa kiitetään pitkäaikaisesta, arvokkaasta vapaaehtoistyöstä opaskoiran käyttäjien hyväksi.

- On tosi upeaa, että näin paljon peesareita ja opaskoirankäyttäjiä on kokoontunut yhteen tälle juhlapatikalalle. Tuntuu hienolta olla teidän kaikkien seurassa, iloitsi Opaskoirayhdistyksen puheenjohtaja Regina Koljonen jakaessaan mukeja ja kunniakirjoja ne todella hyvin ansainneille peesareille.

Patikoiden järjestäminen ei ole pikkujuttu

Ihaillen olen seurannut patikoita järjestävien peesareiden tekemää vapaaehtoistyötä. Patikoiden järjestäminen isolle ihmis- ja koiraporukalle kun ei olekaan mikään pikkujuttu. Ensimmäinen löydettävä sellainen paikka, jonne voi tulla runsaasti koiria. Lain mukaanhan opaskoirien on päästävä Suomessa käyttäjiineen paikkaan kuin paikkaan, mutta kun karvatassuja on 30-40, aletaan monissa paikoissa nikotella ja rikotaan lakia estämällä opaskoirien pääsy kyseiseen paikkaan. Kun sopiva paikka on löydetty, on tutkailtava paikan ympäristöä sillä silmällä, että kaikille löytyy tarpeeksi patikoitavaa. Jotkut opaskoirakot kun kävelevät yli 15 kilometriä, kun taas toisille riittää parin kilometrin lenkki. Ja vielä pitäisi löytyä lenkkejä sen kahden ja viidentoista kilometrin väliltä. Peesarit eivät välttämättä tunne ollenkaan patikointireittejä, joten reiteistä on tehtävä heille kartat ja reitit on merkittävä niin, että peesarit voivat peesata opaskoirakoita. Reittien olisi oltava myös tarpeeksi vaihtelevia sekä ihmisille että opaskoirille: joillakin patikoilla olemme kävelleet pitkospuita ja kiipeilleet jyrkillä kallioilla, joillakin taas patikoimme metsäautoteitä ja polkuja pitkin.

Tällainen ihmisporukka syö ja juo isoja määriä, joten keittiöpeesarit ovat kullannarvoisia. Ilman heitä

Kaikki tai ainakin melkein kaikki meidän peesarimme Peesarit-kerhon 20-vuotisjuhlassa. Sari Rajala vasemmalla, toinen oikealta Anne Karhu. Nuoria peesareita oli mukana ilahduttavan paljon. Alla peesarien sihteeri Eija Paasu.

voisi yhden jos toisenkin patikoijan maha kurnia kovaa. Joillakin patikoilla on järjestetty ruokailut ulkoisesti, mutta edullisemmaksi tulee valmistaa ruoka keittiöpeesareiden voimin. Kun keittiöpeesarit on saatu paikalle, täytyy alkaa hankkia runsaita määriä ruokaa, huomioiden ihmisten allergiat ja erityisruokavaliot. Onnistuneen peesaripatikan kruunaa aina sauna vesistöineen, jonne ihmiset ja koirat pääsevät löylyttelemään ja uimaan. Olen ihan varma, että unohdin jotain todella tärkeää patikoihin järjestämiseen liittyvää. Järjestävät peesarit kun tietävät nämä jutut parhaiten. 20-vuotisjuhlapatikankin jälkeen sen apujoukkoineen järjestänyt Eija Paasu oli varmasti lopen uupunut, mutta silti hän kirjoittaa Valjaissa-lehden 2/2013 patikkaa käsittelevässä jutussaan: "Juhlapatikasta jäi hyvä olo ja haluaisin ottaa sen uusiksi."

Otetaanhan me vielä monta patikkaa uusiksi: seuraava talvipatika on Lemillä lappeenrantalaisen peesarin **Anne Karhun** järjestämänä ja kesäpatikka Tampereen seudulla Kangasalta kotoisin olevan peesarin **Sirpa Miettisen** järjestämänä.

Koirien juoksukilpailuja ja Venäjän rajalla

Osallistuin ensimmäiselle peesaripatikalta vuonna 2001 Ruissalossa silloin vielä nuoren, ensimmäisen oppaani Ninnin kanssa. Kävelimme 15 kilometriä vaihtelevassa, kallioisessa maastossa peesarinamme monta vuotta peesannut konkaripeesari Sari Ra-

Illan viiletessä juhlat päätettiin perinteisellä peesarien ja opaskoirankäyttäjien tavalla.

jala. Patikoihin liittyy aina mukavaa oheistoimintaa. Niin tällä ensimmäiselläkin patikalla. Siellä järjestettiin nimittäin opaskoirien juoksukilpailut. Koirankäyttäjä kävi viemässä opaskoiransa lähettäjän luo ja jätti oppaansa sinne. Sitten hän käveli pois koiran näkyvistä reitin, jonka opaskoira tulisi juoksemaan ja kutsui opaskoiraansa. Nyt lähettäjä päästi innokkaan opaskoiran matkaan ja koira juoksi käyttäjänsä luo, ellei sitten havainnut matkalla jotain hajua tai muuta mielenkiintoista. Opaskoira, joka sai parhaan ajan juoksustaan, oli kilpailun voittaja ja sijoitukset menivät aikajärjestyksessä. Ninni ja minä käytimme häikäilemättömästi dopingia. Jättäessäni Ninnin lähettäjän luo, vilautin sille sen herkkua siankorvaa. Ninni ei ollut pysyä nahoissaan. Kun se sai luvan lähteä ja kutsuin sitä käskyllä "Ninni, siankorva!" nuori labbistyttö miltei lensi luokseni. Niinpä se voitti narttujen sarjan kirkkaasti ja oli pa sen aika myös parempi kuin yhdenkään uroksen.

Nykyisen oppaani Pekon ensimmäinen patikka kanssani oli talvipatikka Hattulassa vuonna 2011. Oli Pekko tosin ollut patikalla ennenkin: Taivassalon patikalla edellisenä kesänä se oli mukana opaskoiraoppilaana kouluttajansa Juha Herttuaisen kanssa, mutta silloin kumpikaan meistä, ei Pekko enkä minä tieneet, että meistä tulisi joskus koirakko. Pekko on sujahtanut patikkaporukkaan kuin vanha tekijä: se käyttäytyy hyvin, opastaa mallikkaasti patikka-reiteillä ja ilakoi opaskoiralaumassa lauman täysivaltaisena jäsenenä. Sekä Ninnin että Pekon kanssa olemme osallistuneet kesäpatikalle Parikkalassa. Näistä patikoista on tehnyt erikoisen tietoisuutta raja-koirista ja siihen liittyvä näytös. Sen jälkeen olemme kävelleet Venäjän rajaa pitkin piikkilankaa hipoen rantaan, jossa olemme nousseet veneisiin ja ajaneet

niin ikään pitkin Venäjän rajaa kahvittelemaan läheisen talon pihaan.

Tämän vuoden 20-vuotisjuhlapatikkakin oli ikimuis-
tinen.

- Tällä peesaripatikalla oli tosi kivaa: sai tutustua uusiin koirakoihin ja peesareihin sekä tavata tuttuja vuosien varrelta. Jos tullessa oli vain repullinen hyvää tuulta, niin pois lähtiessä niitä reppuja oli kaksi, kuvailee patikalla mukana ollut opaskoirankäyttäjä **Tanja Kulmala**.

Kirjoittaja Marianne Tenhami on toimittaja ja Opaskoirayhdistyksen sihteeri, tässä opaskoira Pekon kanssa.

TARTOSSA JUHLITTIIN

Tarton opaskoirakoulun johtaja Mati Malm puhumassa juhlaväelle.

Juhlatilaisuus oli hyvin lämminhenkinen. Mitään virallisia onnitteluja ei ollut eikä juhlapuheita pidetty. Vilkkailta virolaisiltahan puhetta tulee pyytämättäkin ja kiva oli kuulla vanhojen ystävien spontaaneja tarinoita. Paikallisia opaskoirakoita oli paikalla aika paljon ja ainakin Tallinnasta ja Pärnusta oli tullut opaskoirankäyttäjiä juhlimaan. Yksi hoitoperhe pentuineen edusti paikallisia "äippiä". Sitten, sokerina pohjalla, toiminnan alussa opaskoiran saaneita koirankäyttäjiä ja kouluttajia oli tullut juhlaan lukuisia määriä. Oli **Asta Sikk**, **Heidi Muhhina** ja **Sina Valk**, jotka oli-

Tarton Opaskoirakoulu, viralliselta nimeltään SA Juht- ja Abikoerte Kool, juhli 20-vuotista olemassaoloaan **Uhti Kõrts**-nimisessä entisessä kestikievarissa viime joulukuun kahdeksantena päivänä. Aivan kuten Suomessa, kestikievereita oli Viron maaseudulla silloin kun hevosilla kuljettiin, parinkymmenen kilometrin välein. Tarton laitakaupungilla sijaitseva Uhti Kõrts toimii nykyään tilausravintolana ja sen yhteydessä on myös sepän paja. Minut ja vaimoni **Zaiga** oli kutsuttu juhlaan yhdessä **Esko ja Riitta Palosvirran** kanssa. Eskon kanssa olen puuhaillut aika paljon Viron opaskoiratyössä ja myös Riitta on ollut mukana tukemassa toimintaa.

vät Viron koirankäyttäjinä ensimmäisten joukossa. Mieltäni ja varmasti myös Eskon mieltä lämmitti kouluttajaoppilaitteni **Anu Lokken** ja **Esta Ratnikin** tapaaminen.

Juhlaväen vastaanottivat **Mati ja Veronika Malm**. Mati on Opaskoirakoulun johtaja ja Veronika johtava kouluttaja. **Maria Soonberg** ja **Märt Malm** edustivat nuorempaa kouluttajakuntaa. Paikalla oli myös lukuisia peesareita, mm. **Kylli** ja **Kätlin**, jotka ovat vuosien varrella tulleet tutuiksi. Yhden miehen orkesteri viihdytti juhlaväkeä musiikilla ja pöydät notkuivat täynnä maittavia antimia. Tervetuliaismalja oli persoonallinen ja hyvin tilanteeseen sopiva, var-

Teksti ja kuvat: Juha Herttuainen

Heidi Muhhina ja Sina Valk saivat parikymmentä vuotta sitten ensimmäiset opaskoiransa. Oikealla Tarton opaskoirakoulun johtava kouluttaja Veronika Malm.

Nuori opaskoirankäyttäjä Veronika esittämässä itse tekemiään lauluja sedu-kanteleen säestyksellä. Juhlan kohokohta!

masti sekin kotona valmistettu.

Opaskoirayhdistys muisti kauttamme juhlan yhteydessä virolaista sisarjärjestöään, Eesti Juhtkoorte Kasutajite Klubia, lahjoittamalla kaikille Viron opaskoirakoille koirakellot.

Aika kului seurustellessa ja tutkiessa osittain museona toimivaa entistä kestikievaria. Pajassa kävimme katsomassa sepän työnäytöstä. Opaskoiraväki intoutui laulamaan. Laulajista yksi erottui muista. Hän oli hiljattain koiran saanut nuori nainen, **Veronika Söstar**. Veronikasta oli juttu Tarton paikallislehdessä. Lehdessä kerrottiin, kuinka hän oli syntynyt 800-grammaisena keskosena ja saman tien

Oikealla Veronika Malm, alla Esta Ratnik ja Anu Lokke oppivat Juha Herttuaisen ohjauksessa opaskoirankouluttajiksi kauan kauan sitten...

melkein poistettu elävien kirjoista. Kuin ihmeen kaupalla Veronika kuitenkin selvisi elämään ja erilaisten laitosten kautta muiden ihmisten ilmoille. Veronika on mieltynyt espanjalaiseen elämänmuotoon ja kerran jo päässyt käymäänkin Espanjassa. Veronika lauloi meille itse tekemiään lauluja sedu-kanteleen säestyksellä.

Niin vierähti aika rattoisasti heimoveljien ja -sisarjen kanssa. Jatkoimme iltaa Palosvirtojen vieraina heidän Tarton kodissaan. Muisteltiin menneitä eli aikoja opaskoiratoiminnan parissa Virossa. Aamulla kiiruhdimme kotiin Riikaan, jossa odotti lauma koiria ja kotimies, joka piti päästää vapaalle.

*Regina ja Turjake Linnanmäen sisääntuloportilla.
Kuva: Ari Koljonen.*

MUISTELURETKI HUVIPUISTO LINNANMÄELLÄ

Heinäkuussa olin mieheni ja kummipoikamme kanssa Linnanmäellä. Otin opaskoirani **Turjakkeen** mukaan, sillä tiesin sen pärjäävän ja huvipuistossa olisi paljon mielenkiintoista katseltavaa. Turjake kun katselee kaikkea liikuvaa ja värikästä hyvin tarkkaan selvästi innoissaan.

Teksti: Regina Koljonen

Myös Turjakkeelle riitti mielenkiintoista katseltavaa. Karusellin edessä, kuva Riku Haapanen.

Muiden ollessa huvittelemassa istuin odottelemassa eri puolilla huvipuistoa ja vaivuin muistoihini. Ne veivät odottamattomalla tavalla menneisyyteen, aikaan jolloin olin huvipuistossa töissä.

Muistikuvina nousi mieleen ottamiani valokuvia yli 20 vuoden takaa. Muistilokeroista pulpahti tuttuja kasvoja, nimiä, laitteita ja tapahtumia. Sisältäni hiipi tietoisuuteeni tarve päästä kävelemään pieni lenkki itsenäisesti. Mieheni ymmärsi tarpeeni ja lähdin Turjakkeen kanssa kiertämään suurta tyhjää vesisäiliötä. Aikanani sitä kiersi lasten pienoisorautatie ja kuulin kuinka juna kiersi nytkin. Olin kiertänyt sen 13 kesän aikana usein, joten uskoin selviäväni kierroksesta muistikuvan ja opaskoirani avulla.

Onnistunut kierros laukaisi minussa pakonomaisen tarpeen päästä Lintsille yksin opaskoirani kanssa tutkimaan ja muistelemaan menneitä. Aikaa, jota kaipasin, joka katkesi sokeutumiseen ja jokin jäi kesken.

Pari ensimmäistä viikkoa asia oli akuutisti mielessä päivittäin ja lenkeillä useat vanhat muistamattomat muistot palautuivat pintaan hyökyaallon tavoin. Linnanmäki oli kaikista työpaikoistani mieleenpai-

Sokean Reginan ottama valokuva Linnanmäen karusellista. Oikealla maailmanpyörä Rinkeli sokean kamera-vinkkelistä, aika hyvin onnistuneita otoksia! Kuvat Regina Koljonen.

nuvin ja siellä kasvoin aikuiseksi kohdaten aikuisuuteen kuuluvat ilot ja surut, kuin suuressa perheessä. Tuohon aikaan lintsikärpäsen puraisemat ihmiset palasivat töihin kesä toisensa jälkeen vuosikymmenten ajan.

Suurin pelkoni idean edessä oli saada mieheni ymmärtämään, että me Turjakkeen kanssa pärjäämme tällä tutkimusmatkalla kahdestaan. Eihän minun olisi tarvinnut kertoa kenellekkään, mutta halusin kohdata toisenkin haasteen, eli valokuvauksen ja siihen tarvitsin mieheni apua. Valokuvaus oli elämäntapani näkevä, joten kamera kulki mukani kaikkialle. En ole kokenut mitään tarvetta kuvaamiseen sokeutumisen jälkeen, mutta nyt halusin kuvata huvipuistoa ilman näköä. En tiennyt nykykameroista mitään.

Elokuun viimeisenä lauantaiaamuna tiesin oikean päivän koittaneen ja kerroin aikeistani miehelleni. Pienen vastustelun jälkeen hän ymmärsi minun olevan tosissani. Sain pikaopetuksen kameran käytöstä ja autokyydin huvipuiston pohjoisportille.

Lähdin Turjakkeen kanssa seikkailemaan mieli avoimena ilman määränpäättä kävellessä minne milloinkin tuntui kivalta mennä. Pyrin seuraamaan reittiämme vertaamalla sitä ääniin ja muistissa olevaan pohjakarttaan, joka osoittautui vääräksi. Ilman päämäärää emme voineet eksyä ja tietoisuus siitä antoi rentoutta liikkumiseemme.

Turjake kulki ilmeisesti jonkin verran reittejä, joita oltiin aiemmin kesällä kävelty. Ihmisvirrassa menim-

me myös joukon mukana uusia reittejä ja ymmärsin huvipuiston laajentuneen moneen suuntaan. Entinen Satulaakso oli kokenut suuren muodonmuutoksen ja siellä tuli tunne, että kuljettiin kerroksissa erilaisia siltoja pitkin. Satulaaksosta olisin halunnut löytää kohdan, missä vuoden 1991 joulukarnevaaleissa olleet porot majailivat. Minulla oli silloin onni saada hoitaa kolmea poroa joulun ja vuodenvaihteen tienoilla. Vietin jouluaaton illan porojen seurassa istuen jonkin lasten kiipeilytelineen reunalla. Murheellisena totesin nyt, ettei paikassa ole enää mitään tuttua.

Satulaaksosta ajauduimme siltamaisia käytäviä pitkin ohi suuren vesiputouksen portaiden yläpäähän. Laskeuduimme portaat ja olimme eteläisen portin luona. Miesääni tervehti, joten kysyin olinpaikkaamme. Sain häneltä kattavan kuvauksen miten mikin paikka sijaitsee etelä-portilta nähden. Tiedustelin oliko portin paikkaa muutettu alemmas, eikä hän osannut sanoa. Portti oli sijainnut kyseisessä kohtaa ainakin viimeiset 10 vuotta, jotka hän oli Lintillä työskennellyt. Tästä innostuin kertomaan omaa historiaani lintsiläisenä ja myöhemmin kerroin siitä pelipuoella pallonheittopaikan hoitajalle, popcornimyyjälle ja kahvilan kassalle.

Olin kuunnellut vastaavia entisten lintsiläisten kertomuksia töideni lomassa ja nyt tiedostin historian toistavan itseään.

Kun pääsin alkujännityksestä, pystyin paremmin heittäytymään Turjakkeen ohjattavaksi keskittyen

tuoksuihin, ääniin ja tunnelmiin. Oli jännittävää pohtia, miltä jokin laite näyttää, kun siitä kuuluu tuollainen ääni ja ihmiset kirkuvat tuossa kohtaa noin. Mieleen nousi kuvia vanhoista laitteista, joita on muutamia edelleen huvipuiston alueella. Yksi sellainen on Vuoristorata, taitanee olla jo yli 60 vuotias. Nuorena istuin matkamuiistikioskissa myyjänä, kun asiakas kysyi istuinko siinä jo kun vuoristorataa rakennettiin? Naurah-
taen kerroin sen olevan vanhempi kuin minä. Aikoinaan vuoristoradan taakse ei asiakkailta ollut menoa, kuten nyt. Silloin sinne pääsi vain henkilökunta pelipuolen perällä olevasta ovesta. Kyseinen alue oli nyt laajennettu ja vaikutti alueen väljimmästi rakennetulta. Sieltä löytyi ravintola, jonka portailta kuvasin vuoristorataa suunnaten kameran kohti kiljuntaa. Reilut 20 vuotta sitten tein saman ajatuksella, ettei kaikki näe rataa tältä suunnalta. Nyt ajattelin, että muut näkevät, minä en.

Välillä istahdin Turjakkeen etsiessä penkin ja keskityin kuuntelemaan ääniä. Samanlaiset lasten riemunkiljahdukset, väsyneiden lasten kitinä, laitteiden erilaiset surinat ja kirskahdukset, vuoristoradan jyrinä kirkuvine asiakkaineen ja useissa kohdin soliseva vesi siirsivät minut nopeasti muistoihin. Oletettavasti näytin onnelliselta, ehkä joskus naureskelin, kun mieleen tuli hauskoja sattumuksia asiakkaille näiden syödessä kermavohvelia.

Tuoksujen perusteella löysimme kioskin, mistä ostin popcorneja. Kävimme myös kahvilla entisessä Linnagrillissä, joka on nyt Linnankulma. Turjakkeen avulla tiskit löytyivät helposti. Henkilökunta oli huomaavaista ja mietin, ettei opaskoira taida olla huvipuiston jokapäiväinen asiakas.

Kesällä olin kuullut pari kertaa kun muut asiakkaat säälivät Turjaketta sanoilla: "Voi raukkaa." Kuten ensimmäisellä kerralla, niin tällä toisellakin se oli ihan rauhallinen, kiinnostunut ja tyytyväisen oloinen heittäytyen istuskellessani kyljelleen nukkumaan. Otin kuvan siitä ja huomasin päästäneeni irti ajatuksesta, ettei sokeana voi kuvata. Tekniikka oli tietenkin erilainen. Nyt suuntasin kameran objektiivin kädelläni arvioituun kohteeseen ja toivoin parasta.

Löysimme Vuoristoradan kupeesta ikivanhan lasten karusellin, joka laittaa aina hymyilemään ja vieläkin muistan miehen joka pyöritti karusellia vuosikymmenet. Seisoessani karusellin vieressä rohkaistu

sanomaan ääneen: "anteeksi", jolloin mies kertoi penkillä olevan tilaa minulle. Sopertelin kysymystä, voisiko hän ottaa kamerallani kuvan meistä karusellin edessä? Sehän sopi hänelle ja näin sain varmuudella pari onnistunutta kuvaa kotiin vietäväksi.

Karusellikuvien jälkeen huomasin olevani ihan voimaton ja sanoin Turjakkeelle, että lähdetään kotiin. Se oli samaa mieltä ja määrätietsisesti kaarsi vasemmalle mäkeä alas ja suuntasi tuloportille. Astellesani portista ulos vierivät kyyneleet pitkin poskia. Ne olivat ilon ja surun kyyneleet samassa paketissa. Olin onnellinen, kun onnistuin Turjakkeen avustuksella toteuttamaan pintaan nousseen kaipauksen päästä yksin muistelemaan sitä, mihin ei ole koskaan paluuta. Kävin irrottamassa jonkin siteen, joka on kiristänyt elämäni ja tajusin siihen kuluneen 20 vuotta. Nyt olen vapaa ja toinen ihminen. Niin on käynyt myös huvipuistolle, siitä on tullut suurempi, ahtaampi ja puistomaisuus hävinnyt.

JIM KOULUTTI ITSELLEEN OPASKOIRAN

Norjassa syntynyt, Suomessa asuva **Jim Eirik Hulbekkmo** koulutti itselleen oman opaskoiran opaskoiravelho **Juha Herttuaisen** avustuksella. Itse koulutettu opaskoira on Jimin mielestä paras opaskoira.

Teksti ja kuvat: Ali Kinnunen

Jos näette jossakin Espoon Kivenlahden seutuvilla ison miehen, jolla on vierellään isokokoinen rotweiler, olette todenäköisesti tavanneet Jimin ja **Fröyan**. Valjaista on paras olla sanomatta mitään, koska niiden malli ja jopa väri saattaa vaihdella. Alussa Jimillä oli omatekoiset keltamustat valjaat, nykyinen malli on peräisin Opaskoirakoulu Viiksestä, mutta se on tuunattu jo moneen kertaan. Viimeksi siinä oli samanlainen kahva kuin sateenvarjossa.

- Käsi tulee kipeäksi, jos ote on samanlainen kuin yleensä, niinpä tein tällöisen, ei tule käsi kipeäksi, Jim sanoo.

Jim tekee milloin mitäkin eli hän on luontainen keksijä. Hän saa tutuilta myös tehtäviä. Esimerkiksi opaskoirankouluttaja Juha Herttuainen antoi Jimille tehtäväksi suunnitella valkoisen kepin, joka voisi olla kätevä joissakin opaskoirankoulutustilanteissa. Jos tehtävä onnistuu, keppi nähdään käytössä, mutta vielä siitä ei voi tämän enempää puhua.

Reilu suomalainen norjalainen

Jim on ronski ja reilu – meinasin sanoa suomalainen – norjalainen mies, jonka kanssa on helppo tulla toimeen, jos on oikealla asialla. Hän on myös loistava seuramies. Useampi kuin yksi miespuolinen opaskoirankäyttäjä nauroi vielä illallakin Jimin saunajutuille Kuopion möllikisoissa, jotka olivat syyskuussa.

- On se hauska mies! Ja on sillä hurjat jutut! tunnettu muusikko sanoi.

En ollut saunassa, joten en osaa kertoa juuri noita tarinoita, mutta monia muita juttuja olen kuullut.

Jimistä voisaada käsityksen, että elämä on silkkiä vaan, mutta totuuden nimissä on sanottava että on niitä toisenkinlaisia hetkiä myös Jimillä. On hän joskus sanonut, että elämä on ihan paskaa, mutta useimmiten hän on kyllä toista mieltä: elämällä on aina yllätyksiä taskussaan ja ne pitää vain ottaa vastaan.

Meri pelasti perunanviljelykseltä

Jim on syntyisin Etelä-Norjan Drammenista Oslon läheltä, mutta hän lähti merille jo melkein poikasevana. Meri on aina merkinnyt hänelle paljon. Se pelasti hänet perunanviljelykseltä ja antoi työtä aikana, jolloin Norja ei vielä ollut rikas öljyvaltio.

Jim on työskennellyt melkein kaikissa mahdollisissa meriammateissa, kalastusaluksissa, armeijan laivoissa ja kauppalaivastossa jos jonkinlaisissa tehtävissä. Mo net paatit ja laivat ovat tulleet tutuiksi. Hän on toiminut myös meripelastuskouluttajana. Maaailman kaikki kolkat ovat tulleet tutuiksi. Hänen sisällään elää edelleen vanhanajan merikarhu.

Myös asuinpaikat ovat vaihdelleet, hän on asunut

Jim ja Fröya rakkailla rannoilla.

Jimin lahja Juhalle: norjalaista akvaviittia ja norjalaista kalanmaksaoiljyä. Niillä pärjää!

Venäjällä, Saksassa, Kreikassa, Yhdysvalloissa ja Kanadassa ja tuttuja ja ystäviä on kaikkialla. Hän puhuu norjaa, ruotsia, englantia ja saksaa ja nyt myös suomea. Syksyllä hän palasi vaimonsa kanssa Rhodokselle ja pursuu tarinoita saaresta ja sen ihmisistä. Moni muisti hänet vielä vuosienkin jälkeen, eikä kai Jimiä unohda, jos on joskus vaihtanut hänen kanssaan vaikka muutaman sanan. Rhodoksen kertomukset viime matkalta ovat yhtä hurjia kuin monet muutkin tarina, mönkijällä ajettiin pitkin vuoria ja hauskaa oli.

Koirat ymmärtävät kaikkia kieliä

Ei tarvitse kuin nähdä Jim koiransa – tai minkä tahansa koiran – kanssa, kun ymmärtää, että mies on koiramies. Tarkkasilmäisimmät huomasivat tämän esimerkiksi kesällä Tuomarinkartanon suuressa koiranäyttelyssä, jossa Jim rauhoitti koirien pieniä rähihöitä pelkällä läsnäolollaan ja muutamalla sanalla. Jim ei erityisesti perusta näyttelyistä, mutta pientä innostumista oli nähtävissä kun oma opas Fröya sai kannustavan näyttelyn Paras narttu –palkinnon.

Osa kunniasta kuuluu Fröyan esittelijälle eli Jimin vaimolle **Anna-Leena Grönqvist-Hulbekkmolle**. Hänen iloinen olemuksensa tarttuu jokaiseen läsnäolijaan.

Kun Jim sanoo että hänellä on aina ollut koiria, sen uskoo. Hän muistelee vähän haikeana aikaa, jolloin koirat saivat olla talvella irti. Hänellä oli kylän kingi, iso koira, jolla oli vielä piikkipanta toisten koirien puremien varalta.

Jossain vaiheessa Jim työskenteli myös vetokoirien kanssa. Hän osaa kuvailla valjakkoajoa niin elävästi, että kuulija uskoo jo melkein itsekin osaavansa val-

jakkokomennot.

- Ajaja on se vahvin koira. Koirat ovat laumaeläimiä ja niin niitä pitää myös käsitellä.

Tuntuu kuin hän hallitsisi opastaan jonkinlaisella vaistolla. Hän tietää mitä Fröya touhuu, vaikka se olisi eri huoneessa.

Risun isku vei näön

Jim on pienestä pitäen viihtynyt metsissä ja vuorilla. Pari vuotta sitten silloisen rottweilerinsa Lindan kanssa metsälenkillä Jimille tapahtui se mistä aina varoitellaan. Silmään iski risu ja silmä puhkesi. Näkö meni, eikä yksin siitä silmästä, johon oli sattunut, vaan myöhemmin myös toisesta silmästä.

Tapaus on vieläkin mysteeri, vaikka sitä onkin paljon tutkittu. Ennen vanhaan kävi melkein aina niin, että jos toinen silmä puhkesi, tulehdus vei näön toisestakin silmästä, mutta nykyaikana tuollainen näönmenetys on äärimmäisen harvinaisen – eikä Jimin silmissä edes ollut tulehdusta.

Kun näkö rupesi heikkenemistään heikkeneämään, Jim päätti hankkia itselleen opaskoiran. Ja mitenäs sellaisen kätevämmän saisi kuin kouluttamalla itse. Ei muuta kuin netti soimaan. Anna-Leenan kanssa etsittiin parhaiten oppaaksi sopivaa koiraa ja niin löytyi Fröya, jolla oli norjalainen isä sekä suvussa avustajakoira.

Terrierin sitkeydellä

Jimillä on ihan oma koirankoulutusresepti. 90 prosenttia rakkautta, viisi prosenttia norjalaista kalanmaksaoiljyä ja viisi prosenttia koulutusta.

Juha Herttuaisen Riikaanmuuttojuhlassa Kuopiossa möllikisojen jälkeen Jim riemastutti yleisöä paljastamalla että samoista aineksista kostuu myös vaimonkoulutusmenetelmä, mutta prosenttiluvut voivat hieman vaihdella.

Jimin ”terrieri” eli Anna-Leena hymyili ystävällisesti, vaikka asiasta ehkä puhuttiinkin illemmalla. Vertaus terrieriin on kyllä paikallaan, vähintään terrierin sitkeyttä vaadittiin siinä vaiheessa, kun Jim päätti kouluttaa omasta rottiksestaan opaskoiran.

Jokainen saa kouluttaa koiransa ihan millaiseksi tahansa, vaikka pommikoiraksi tai opaskoiraksi, mutta jos haluaa saada koiralleen virallisen arvon, tilanne muuttuu toiseksi. Vain viralliset ja koulutuskokeessa hyväksytyt opaskoirat voivat saada sairaanhoitopiiriltä maksumääräyksen eli niiden kuluista huolehditaan yhteiskunnan piikkiin.

Fröya oli kotikoira, vaikka Jimin alkukoulutuksen jälkeen osasikin jo olla isäntänsä silminä.

Anna-Leena ja Jim miettivät miten Fröyan saisi viralliseksi oppaaksi. Vaikka rottweilereilla onkin takanaan kunniakas opaskoirien ura menneiltä vuosilta, niiden oppaaksi kouluttamisesta on luovuttu, eikä sekään oikein sopinut, että asiakas itse kouluttaisi oman koiransa oppaaksi.

Jimin oma "terrieri" eli vaimo Anna-Leena. Alla opaskoira Fröya totisen paikan edessä.

Fröya uhkasi jäädä tavallista tietävämmäksi kotikoiraksi. Jim oli tehnyt sille jo valjaatkin, joita moni luuli ulkomailta tuodun opaskoiran varusteiksi.

Opaskoira kaikilla oikeuksilla

Jimin vaimo Anna-Leena on tottunut työssään järjestelemään asioita. Hänen mielestään oli väärin, että Fröyaa ei voitu hyväksyä opaskoiraksi. Eipä aikaakaan kun Opaskoirakoulu Viiksen opaskoirankouluttaja Juha Herttuainen sai puhelun.

- Kyllä minä voin auttaa, Juha sanoi. - Eiköhän me rottweileristakin opas saada, onhan niitä ollut oppaana ennenkin!

Juha kävi muutamia kertoja kävelemässä Jimin ja Fröyan perässä ja antamassa kullannarvoisia ohjeita. Juha sanoo, että Jim se koiran koulutti, Jim taas sanoo, että Juha sen on kouluttanut. Ehkä Fröya opiskeli oppaaksi itsenäisesti! Niin kuitenkin kävi että jonkin ajan päästä Fröya oli Juhan mielestä valmis opastuskokeeseen. Se meni läpi ja Fröyasta tuli oikea opaskoira, jolla on kaikki opaskoiran oikeudet.

Fröyalla on perheen yhteinen kieli eli sitä ohjeistetaan englanniksi. Se osaa muutamia sellaisiakin taitoja, joita tavallinen opaskoira ei osaa. Se erottaa muun muassa milloin kävelyvalo vaihtuu vihreään. Yleensä sanotaan, että koira ei osaa erottaa värejä toisistaan, mutta Jimi onkin opettanut oppaalleen että "light down" eli "valo alas" tarkoittaa, että voidaan turvallisesti ylittää tie suojatietä pitkin.

Muitakin tee itse-oppaita on

Itse koulutettu opaskoira Fröya ei ole aivan ainut laatuaan. Ainakin jurvalainen **Esko Vainionpää** on kouluttanut itselleen saksanpaimenkoira Pepin oppaaksi, tosin hänellä on ollut monta sakemanniopasta jo ennestään.

- Omasta koirasta voi tulla hyvä opas, jos se täyttää opaskoiran vaatimukset, Juha Herttuainen sanoo.

Sen taas voi tietää vain kokenut kouluttaja eli kouluttajan apu ja tuki on aina tarpeen.

Jim on sitä mieltä, että koirasta tulee hyvä opas, jos se on saanut elää tulevan käyttäjänsä kanssa penusta asti.

Fröya ei suinkaan ole vielä valmis, koulutus jatkuu erilaisten täydennyskoulutusten muodossa. Myös Kuopion möllikisoihin eli opaskoirakokeisiin osallistuminen oli jatkokoulutusta. Fröya menestyi siinä missä muutkin alokkaat, niitä ei tosin arvosteltu kuin suusanallisesti isännälle tai emännälle.

Ehkä Jimin omakin tottuminen näkövamman kanssa elämiseen on vielä vaiheessa. Hän sanoo, kuten monet muutkin jokin aika sitten vammautuneet, että hän ei ole vammainen, hän on sokea!

Yhdessä mennään, näette heidät Espoon Kivenlahden maisemissa myös jatkossa.

TYÖTELIÄÄT YRITTÄJÄT

Maallikot eivät usein ajattele, että näkövammaisenkin voi toimia yrittäjänä. Suomessa toimii kuitenkin yli 4000 näkövammaista yrittäjää yli 40:ssä ammatissa. Kolme heistä kertoi Opaskoiran Joululle yrittäjätaipaleestaan.

Teksti ja kuvat Kati Pohja

Virpi Jylhä Yrittäjä Aarnikukko Oy, Kerava

Virpi Jylhä perusti miehensä **Hannun** kanssa Aarnikukon vuonna 2011. Yritys valmistaa päätuotteenaan ekologisia saippuoita sekä lisäksi keramiikkatuotteita ja painettuja pellavatekstiilejä.

- Yrityksen lähtökohtana ovat olleet minun kiinnostukseni kohteet, sillä valmistamme sellaisia tuotteita, joista olen itse kiinnostunut. Saippuasta kiinnostuin kuultuani ohjelman, jossa kerrottiin sen valmistuksesta ja ihoa hoitavista ominaisuuksista. Koska miehelläni on herkkä iho, innostuin kokeilemaan saippuan valmistusta itse. Keramiikkatuotteita olen tehnyt harrastusmielessä jo pitkään, Virpi kertoo.

Osa-aikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä oleva Virpi työskentelee kolmena päivänä viikossa Näkövammaisten Keskusliitossa tietotekniikkapuolella. Myös Hannu on päivätyössä oman yrityksen ulkopuolella.

- Olemme molemmat niin sanottuja puoliyrittäjiä, mutta kova halu tehdä ja periksi antamattomuus ovat vieneet eteenpäin. Varsinkin yrityksen alkuaikoina moni olisi varmaan jo luovuttanut, sillä seinä

tuntui niin monta kertaa nousevan vastaan, Virpi juttelee. Tällä hän viittaa lupa- ja turvallisuusselvityksiin, joka oli läpikäytävä ennen kuin kun saippuoita saatiin markkinoille.

- Saippua on kosmetiikkatuote, jonka valvonta on hyvin tiukkaa, alkaen aina reseptien tasolta lähtevästä turvallisuusselvityksistä. Yritystä perustettaessa tarvittavien lupien ja turvallisuusselvitysten tekeminen kesti kaikkiaan puoli vuotta, ennen kuin pääsimme varsinaisesti aloittamaan liiketoiminnan. Myös esimerkiksi pajamme, eli saippuan tuotantotila, kävi läpi hygieniatarkastajan hyväksymisprosessin.

Virpin eläke puolestaan aiheutti sen, että uudet yrittäjät ja heidän yrityksensä eivät saaneet mitään tukia, vaan kaikki oli tehtävä omalla rahalla. Yritystä onkin kehitetty ja tarvittavia uusia laitteita hankittu rahatilanteen mukaan.

- Koska Aarnikukko on minun ja mieheni perheyri-
tys, niin minulle hankalat paperityöt hoitaa pääsääntöisesti Hannu. Yhdessä myös kierrämme myyjäisillä ja messuilla myymässä tuotteitamme. Lisäksi meillä on jonkin verran jälleenmyyjä. Saippuassa tarvittavat raaka-aineet maahan-
tuomme itse.

Uusyrityskeskuksen ja Näkövammaisten Keskusliiton yrittäjäyysneuvojan palveluita Virpi suosittelee lämpimästi kaikille uutta yritystä suunnitteleville.

- Olen huomannut, että jos vain jaksaa tehdä töitä niin kyllä töitä tulee, eli tekemällä työt eivät lopu. Näkövammaisissa löytyy sitkeyttä ja työteliästä porukkaa, sillä päivätöiden lisäksi jaksetaan vielä yrittää ja olla muutenkin aktiivisia. Omakohtaisesti olen kuitenkin huomannut, että myös omasta jaksamisesta pitää huolehtia, sillä aikaa emme saa enempää kuin mitä sitä meillä kaikilla on käytettävissä, ja sen puitteissa pitää muistaa myös levätä, Virpi juttelee.

Virpillä oli kuvaushetkellä menossa koiran vaihto ja uusi opas ei ollut vielä kotiutunut. Sylissä Virpillä on toinen perheen kissoista eli Niilo. Vieressä Aarniku-
kon valmistamia saippuuita.

Juhani Lampinen varttaa luutia.

Juhani Lampinen

Harjayrittäjä Tmi Juhani Lampinen

Vantaalainen **Juhani Lampinen** joutui 23-vuotiaana sokeuduttuaan luopumaan autonkuljettajan työstään. Erinäisten alkuvaiheiden jälkeen hän suuntasi silloiseen Arlan opistoon harjanteko-oppiin.

- Alusta asti oli selvää, että tulen opintojen jälkeen työllistämään itseni yrittäjänä, sillä työpaikkoja tällä alalla ei juuri ole, Jussi kertoo.

Työkyvyttömyyseläkkeellä oleva Jussi tekee harjoja päätyönään lisäansiomielessä.

- Teen sen verran, kuin eläkkeen rajat sallivat, hän kertoo.

Omalla toiminimellä hän valmistaa harjoja pajallaan Pakilassa Sokeain ystävien tiloissa. Siellä syntyvät sekä tilaustyöt että erilaiset harjat jälleenmyyntiin. Lisäksi Jussi tekee luutien varttamista Korsossa Sokevan tiloissa, lähinnä silloin kun muiden harjojen myynnissä on hiljaisempi jakso, esimerkiksi alkuvuodesta, kun harjojen joulumyynti on hoidettu valmiiksi. Jussilla on monipuolinen myyntiverkosto, sillä hänen harjojaan on jälleenmyyjillä, esimerkiksi Annansilmät-aitassa sekä Sokevalla. Hyvin tärkeä myyntikanava on kuitenkin itse myyminen ja Jussi kiertääkin erilaisia myyjäisiä ja messuja ahkerasti harjojensa kanssa.

- Paperitöiden hoitaminen sekä sopivien ja riittävien jälleenmyyntikanavien luominen on ollut yrittäjyydessä haasteellisinta, Jussi kertoo ja jatkaa: -Avustajasta on minulle iso apu juuri paperi-

töiden hoitamisessa, sillä niissäkin on aika paljon työtä. Myös myyntikanavien etsinnässä ja myyjäisissä avustajana toimimisessa on avustajasta paljon apua. Ongelmallista ei nykyään niinkään ole avustajan saaminen, vaan sopivan henkilön löytäminen tähän hommaan.

Yrittäjyydestä sinänsä Jussilla on hyvää sanottavaa.

- Ei kai tämä sen kummempaa ole kuin näkevänkään yrittäjyys tai työn tekeminen. Paljonhan tässä yrittäjyydessä on hommaa, mutta uskon ettei mitään täällä muutenkaan saa ilmaiseksi. Eli ahkera on oltava.

Opaskoiraa Jussi on käyttänyt jo lähes 20 vuotta. Nykyinen Mimmi-koira on hänen kolmas koiransa. Työpaikoillaan Pakilan pajalla tai Sokevalla Jussi ei pidä koiraa mukana, sillä työtilat ovat pölyisiä, eikä taksilla kulkiessa tai työskennellessä tarvitse koiraa. Sen sijaan lenkkikaverina ja muuten liikkuesssa koira on korvaamaton.

- Eihän sitä aina oikein muistakaan miten hitsin tärkeä se koira on. Koira antaa vapauden ja riippumattomuuden liikkua itsenäisesti ilman, että olen muiden ihmisten aikatauluihin sidottu. erityisesti talvella ulkoillessa koiran merkitys vain kasvaa, kun lumikinoksia voi tulla tuttuuhinkin paikkoihin, Jussi kertoo, ja jatkaa: - Myös diabetekseni hoidossa koira on "liikuttajana" aivan omaa luokkaansa.

Kaisa Penttilä

Sokkotaito Oy, Espoo

Espoolainen **Kaisa Penttilä** on yrittäjänä varsinainen multitalentti. Hän valmistaa monenlaisia käsitöitä, esimerkiksi rottinkikoreja ja muita punontatöitä, kynttilöitä, koirien puruleluja ja neuleita. Lisäksi hän kasvattaa keväisin hyöty- ja koristekasvien taimia. Uusimpana aluevaltauksena on projekti, jossa tutkitaan ja kehitetään 3D mallinnuksen mahdollisuuksia näkövammaisten kulttuurikokemusten saavutettavuudessa.

Osa-aikaisella työkyvyttömyyseläkkeellä oleva Kaisa toimii Näkövammaisten Keskusliitossa IT-asiantuntijana ja pyörittää yritystoimintaa sivutoimisesti. Raaka-aineet hän hankkii Sokevan kautta ja hoitaa myynnin pääosin itse toreilla ja myyjäisissä.

-Kaikki valmistamani tuotteet ovat valikoimassa harrastuneisuuteni kautta, eli teen sellaisia tuotteita joita olen ensin harrastusmielessä opetellut tekemään ja joita on mielestäni kiva tehdä, Kaisa kertoo, ja jatkaa:

-Ajankulua tämä yrittäminen oikeastaan on, että on mielekästä tekemistä. Konkreettisenä toimintana se tarjoaa myös ihanteellisen vastapainon ope-

Kaisa Penttilä ja tekeillä oleva kartta.

Kaisa ja avustaja Ritva Kannel tutkivat Pietarin nähtävyyksistä tekeillä olevaa karttaa ja 3D tulosteita.

tustyölle, jota työni NKL:ssä paljolti on. Yrittäjyydessä haasteellisia ovat paperityöt, joihin tosin saan tarvittaessa avustajalta apua, mutta vielä haastavampaa on myynnin järjestäminen, siihen kun tarvitsen aina jonkun toisen työpanosta niin autokuskin kuin apumyyjänkin ominaisuudessa.

Kaisa on aloittanut osin yrityksensä kautta Vaihtoehto vitriinille -pilottihankkeen yhdessä avustajansa Ritva Kanteleen, joka on koulutukseltaan arkkitehti sekä ystävänsä Piia Rossin kanssa, joka on kuvataiteilija. Hankkeessa he tutkivat ja testaavat, miten 3D tulostamisella voidaan helpottaa ja parantaa näkövammaisten kulttuurin hahmottamista.

-Varmasti jokainen näkövammaisen tietää, miltä tuntuu esimerkiksi lomamatkoilla käydä museoissa. Sinänsä mielenkiintoisissa kohteissa voi tuntea olevansa hyvinkin ulkopuolinen, kun mihinkään ei saa koskea. 3D tulostus avaa näkövammaisille, ja muille joiden hahmottamista käsin kosketeltava esine tukee, vallankumouksellisen tavan tutustua esimerkiksi museoesineisiin Kaisa innostuu, ja jatkaa: -Olemme saaneet Opetus- ja kulttuuriministeriöltä hankkeelle apurahan ja yhdessä Suomen Urheilumuseon kanssa pilotti esitellään maaliskuussa 2014. Olen hyvin innoissani tämän uuden tekniikan tuomista mahdollisuuksista, ajatella jos joskus tulevaisuudessa esimerkiksi valokuvia voitaisiin mallintaa ja tulostaa kolmiulotteisiksi näkövammaisten tunnisteltavaksi.

Vaihtoehto vitriinille työryhmän ehkä eniten ihailua herättänyt työ: Hyrylän ortodoksinen sotilaskirkko, jota ei enää ole. Alinna kirkko valmiina ja väritettynä. Kirkon pienoismallin on teettänyt ja väritänyt Timo Lehtonen omien tutkimustensa perusteella. Timo tunnetaan mm. HUNin puheenjohtajana.

Vaihtoehto vitriinille työryhmä: Vasemmalla Ritva Kannel, keskellä Piia Rossi, oikealla Kaisa Penttilä edessään Pietarin nähtävyyksistä tekeillä oleva kolmiulotteinen kartta.

*Sepi on Kaisan ensimmäinen opas.
- Aivan turhaan viivyttiin koiran ottamista, myöhemmin ajatellen olisi kannattanut ottaa jo aiemmin, sillä niin hienoa on, kun Sepi mahdollistaa minulle itsenäisen liikkumisen.*

Laatuaikaa: Kaisa punoo Sepille lelua – ja pieni hellyystuokio.

IRLANNIN OPASKOIRAKOULU

Irish Guide Dogs for the Blind on kansallinen hyväntekeväisyysjärjestö. Sen tavoitteena on tuottaa opaskoiria helpottamaan sokeita ja vaikeasti heikkonäköisiä heidän liikkumisessaan sekä auttaa heitä selviytymään itsenäisesti elämässään. Sen lisäksi koulu pyrkii auttamaan autististen lasten ja heidän perheidensä selviytymistä avustajakoirien avulla.

*Teksti: Janne Silas
Kuvat: Valeriina Silas*

Järjestön toiminta kustannetaan yli 80-prosenttisesti vapaaehtoisten lahjoitusten ja eri puolilla maata tapahtuvan varainhankinnan avulla.

- Valtio tukee noin neljän miljoonan euron vuosibudjetilla toimivan opaskoirakoulun toimintaa suoraan vain noin kymmenellä prosentilla, mutta tarvitsisimme lisäapua valtiolta vuosittain, kertoo opaskoirakoulun pääkouluttaja **Simon Osburne**.

Irlannin opaskoirakoulun keskuspaikka

Keräyslippaina toimivia opaskoirapatsaita oli monessa paikassa eri puolilla Irlantia. Näin ihmisten tietoisuus opaskoirista kasvaa, vaikka ei olisikaan nähnyt opaskoiraa työssä. Opaskoirakoulusta logoineen ja lippuineen huokui tietynlainen arvokkuus (vasemmalla). Irlannin opaskoirakoulun logossa koiran ja käyttäjän suhde kuvataan hienosti.

on etelärannikolla Corkissa, jossa sijaitsee myös koulutuskeskus. Koulu on perustettu vuonna 1976 ja sen yhteydessä toimii myös muun muassa näkövammaisten lasten koulu sekä näkövammaisten sopeutumisvalmennuskeskus.

Irlannin opaskoirakoulussa on tilat pennuille sekä

peruskoulutuksessa ja syventävässä koulutuksessa oleville koirille. Pentuja voi olla koulussa jopa 40 ja koulutusikäisiä koiria noin sata.

Opaskoiran alkutaival

Irlannin opaskoirakoulu tuottaa suurimman osan koiristaan itse. Siitoskoiravaihtoa on Englannin, Norjan, Hollannin, Korean ja Yhdysvaltojen opaskoirakoulujen kanssa.

- Joskus kuitenkin pentuja joudutaan ostamaan myös muualta, harmitteli 25 vuotta opaskoirakoulun palveluksessa ollut Simon.

Opaskoirakoulun punatiilisessä muurissa oli kolmisenkymmentä laattaa, joissa oli kuvattu opaskoirien nimet sekä mustavalkoisella- että pistekirjoituksella.

Kun pentue on kahdeksan viikkoa vanha, pennuille tehdään terveystarkastus, niihin asetetaan mikrosiru ja ne rokotetaan tauteja vastaan.

- Jos yhdessä pentueessa on vaikkapa kymmenen pentua, kolme niistä voidaan lähettää pentuvaihtona esimerkiksi Hollannin tai Englannin opaskoirakouluille, Simon kuvailee pentuvaihtoa.

Pennut siirtyvät kahdeksan viikon ikäisinä vapaaehtoihin hoitoperheisiin 10-12 kuukaudeksi, jolloin ne totutetaan muun muassa ihmisiin ja liikenteeseen. Pentuja käytetään mahdollisimman monissa paikoissa ja niille opetetaan perustotelevaisuutta.

- Koira saa aloittaa ruokansa syömisen vasta pilliin puhalluksen jälkeen. Kun pilliin puhalletaan myöhemmin toisessa tilanteessa, koira tulee salamana luokse, kertoi neljä pentua kasvattanut **Frank O'Meara**, jolla oli mukanaan eläkeläiskoiria Angel.

- On aina raskasta luopua koirasta, jota on kasvattanut vuoden, mutta iloinen ja ylpeä mieli palaa, kun näkee valmistuneen hoitokoiran opaskoiran valjaat päällään, lisää Frank melkein kyynel silmässä.

Esikouluikäisten pentujen ollessa vapaaehtoisten kasvattamina, opaskoirakoulun kouluttajat tekevät jo tässä vaiheessa niille testejä.

Opintie alkaa

Nuori koira aloittaa ensimmäisen kolmen kuukauden mittaisen peruskoulutusjaksonsa runsaan vuoden ikäisenä. Tänä aikana kouluttaja työskentelee viiden tai kuuden koiran kanssa. Hän arvioi jokaisen koiran kykyjä ja temperamenttia vahvistaen samalla

Irlannin opaskoirakoulun pääkouluttaja Simon Osborne esitteli yllpeänä opaskoirakoulun toimintaa.

koirien myönteistä käyttäytymistä. Kokelaille opetaan miten pysähtyä tien reunaan, ylittää tie, kulkea liikenteen seassa, hississä, busseissa, junissa ja lentokoneissa.

Peruskoulutuksen jälkeen arvioidaan, soveltuuko koira paremmin opas- vai avustajakoiraaksi. Jos se sopii paremmin opaskoiraksi, se pääsee suoraan vähintään kolme kuukautta kestäväälle jatkokoulutusjaksolle. Tällöin sen hankkimia taitoja viimeistellään sellaisiksi, että se voi opastaa turvallisesti näkövammaista. Kouluttaja tarkkailee käveleekö koira nopeasti vai hitaasti sekä toimiiko se paremmin maaseudulla vai kaupungissa.

Ennen kuin 20-24 kuukautta vanha koulutettu opaskoira voidaan luovuttaa uudelle käyttäjälle, tulee sen käyttäjä kolme viikkoa kestäväälle kurssil-

Frank tekee vapaaehtoistyötä opaskoirakoululla ja on ylpeä opaskoiranpennun kasvattaja. Kuvassa on eläkeläiskoira Angel.

le opaskoirakoulun koulutustiloihin. Näitä kursseja järjestetään noin kuuden viikon välein.

Kurssin päätyttyä koira ja sen uusi omistaja palaa-
vat kotiin, jonne kouluttaja tulee antamaan tarvit-
tavan määrän kotipaikkakoulutusta. Koirakko ope-
tetaan kulkemaan esimerkiksi töihin tai ostoksille ja
varmistetaan, että näitä perusreittejä voidaan kul-
kea turvallisesti.

- Jos kyseessä on koiranvaihtaja eli opaskoira ei ole
käyttäjän ensimmäinen, painotetaan sitä, että käyt-
täjän pitää sopeutua uuteen koiraan ja sen tapaan
toimia. Eikä niin, että uuden koiran pitäisi sopeutua
kokeneen käyttäjän vanhoihin tapoihin, kuvailee
Frank koiranvaihdon prosessia.

Tämän jälkeen opaskoirakoulun kouluttaja pitää
yhteyttä vähintään kerran vuodessa koirakkoon.
Näin voidaan varmistaa koirakon turvallinen liikku-
minen ja yhteistyön kehittyminen.

Kun opaskoira täyttää kymmenen vuotta, se pääsee
eläkkeelle. Koirakko on toiminut yhdessä kahdek-
san vuotta, joten eroaminen saattaa olla hankalaa.
Koira voi jäädä omistajalleen lemmikiksi tai tarpeen
vaatiessa opaskoirakoulu löytää sille uuden kodin.
Nämä koulutetut koirat ovat haluttuja koiria.

Autististen lasten avustajakoirat

Mikäli peruskoulutuksen jälkeen koira tuntuu esi-
merkiksi raudanlujien hermojensa tai rauhallisuu-
tensa takia soveltuvan paremmin avustajakoira-
ksi, aletaan sitä kouluttaa autistisen lapsen avustajakoira-
ksi.

- Kun tapaan uuden ihmisen, tulee mieleeni tuhat
erilaista ajatusta ja ajatukseni karkailevat sinne sun
tänne, kertoo Frank erään teini-ikäisen autistisen
tytön sanoneen.

Tämä nuori nainen oli pystynyt kuvaamaan har-
vinaisen hyvin autismin aiheuttamaa mielen seka-
sotkua. Koulutettu autistisen lapsen avustajakoira
rauhottaa lapsen mielen niin, että mielessä pyörivä
ajatusten sekasotku tasoittuu, ja lapsi tai nuori pys-
tyy jälleen tasapainoiseen ajatteluun. Tämä muut-
taa usein koko perheen elämän täydellisesti, sillä
koiran läheisyydessä lapsi on rauhallinen.

Lapseen kiinnitetyn avustajakoiran tehtävänä on
muun muassa pysähtyä aina metri ennen suojatietä
pakottaen lapsenkin pysähtymään. Koira toimii au-
tistisen lapsen avustajana niin kauan, kunnes lapsi
on riittävän voimakas vetämään paikalleen pysäh-
tyneen koiran mukanaan autotielle. Tämän jälkeen
koiran ura avustajana päättyy ja se siirtyy lemmikik-
si perheeseen.

Suuri onnistumisprosentti

- On tärkeää, että koira ja sen uusi käyttäjä sopivat
toisilleen. Peruskoulutusjaksolla koirille opetetaan
ryhmissä monenlaisia opas- ja avustajakoira-
luvia taitoja. Koulutuksen aikana esille tulleiden
ominaisuuksiensa perusteella koiraa aletaan sovit-
taa jonotuslistalla olevalle henkilölle, kertoo Simon.

Vuosittain opaskoiria valmistuu noin 45 ja avusta-
jakoiria noin 50 kappaletta. Ensimmäistä opaskoiraa
joutuu odottamaan noin vuoden ja autistisen lap-
sen avustajakoira noin kolme vuotta. Opaskoiria
on tällä hetkellä käytössä 188.

- Kaikista koulutuksen aloittaneista koirista valmis-
tuu joko opas-, avustaja- tai kumppanikoira-
ksi noin 96-97 prosenttia, kertoo pääkouluttaja Simon Os-
burne ylpeänä.

LATVIALAISTEN NAISPOLIISIEN RIEMULOMA SUOMESSA

Zaiga ja Gunda herkuttelevat mansikoita iloisin ilmein Uudenkaupungin iltatorilla.

Havaitsin Latviassa asuessani, että vaimoni **Zaiga** ei ole koskaan viettänyt kesälomaa, ei ainakaan koiratonta. Niinpä pienten alkuvalmistelujen jälkeen tarjosin Zaiagalle ja ystävällemme **Gundalle** mahdollisuutta lomailla Suomessa hyvien ystäviemme **Päivin, Rillan, Martinan** ja heidän perheidensä vieraina muutaman päivän. Naiset eivät vastustaneet ajatusta ja niinpä tuumasta toimeen! Itse Zaigan luonnollisena pehtorina jäin hänen vanhaa poliisivirkakoiraansa **Akia** ja muita koulutuksessamme olevia opaskoiria vahtimaan. Pyysin lomalaisia kertomaan lomatumunelmiaan ja näin naiset kertoivat:

Teksti ja kuvat: Juha, Päivi, Rilla, Martina, Gunda ja Zaiga

Gunda sivuvaunullisen moottoripyörän ohjaimissa ja Zaiga kyydissä, Päivi vieressä hymyilevänä.

Päivi, Zaiga, Antti ja Gunda Hämeenlinnassa poliisikoiralaitoksen pihamaalla. Tutustumiskierros on päättymässä. Oikealla alhaalla Gunda, Zaiga ja Päivi Aulangon näköalatornissa.

Päivi ja Rilla:

Koittihan se viimeinkin heinäkuun toinen viikko, jolloin Latvian naispoliisit **Zaiga** ja **Gunda** saapuivat lomailemaan luoksemme Taivassaloon. Keine Hund! Eivät olleet koirankouluttajat koskaan elämänsä aikana lomailleet ilman koiria, mietimme miten täytämme puuttuvan osion. Olin Rillan kanssa pohtinut etukäteen kovastikin, mitä ihmettä voimme tehdä neljä päivää ystäviemme kanssa. Eihän meillä ollut yhteistä kieltäkään, vaan käytössä olivat: latvia, suomi, englanti ja saksa, siis oikea kielten sekamelska. Vähän jännitti etukäteen, miten me selviydymme kielellisesti ja miten tulemme kaikki ymmärretyksi. Minulta kun tuppasi tulemaan vain niitä ruotsinkielen sanoja mieleen. Pelkomme oli täysin turha! Mikä rikkaus, kun sai puhua kaikkia kieliä sekaisin, siihen lisättynä vielä kehonkieli ja vieraidemme vahva koiratuntemus sekä heittäytyminen uusiin paikkoihin ja asioihin, niin ymmärrys oli täydellistä.

"Lomaidean isältä", **Herttuaiselta**, tiedustelin etukäteen vieraidemme ruoka-aineallergioita. Kun niitä ei ollut, antoi se vapaat kädet minulle, ruokavastavalle. Sain tietää, että ainoastaan aamupuuro "tökki", mutta sekin menee, vähän hitaammin. Sitähän ei sitten tarjoilla lomalla! Tiedustelin myös, mistä nähtävyyksistä vieraamme olisivat kiinnostuneita? "Kaikki käy", kuului vastaus. Rilla vastasi ajopuolesta ja logistiikasta. Jako kävi hyvässä yhteisymmärryksessä, koska minulla ei ole "kompassia" päässä lain-

kaan ja Rilla taas vastaavasti kokenut ajaja jo työnsä puolesta.

Etukäteen mietimme, mitä ihmettä oikein näytämme vieraillemme pienestä Taivassalon kylästä tai Varsinais-Suomesta yleensä. Mistä Zaiga ja Gunda olisivat kiinnostuneet? Etukäteispalaverissamme Rillan kanssa päätimme, että viemme niihin paikkoihin, jonne he haluavat ja muutoin katsastamme sellaisia nähtävyyksiä, joista itsekkin olemme kiinnostuneita, olimmehan kaikki lomalla nyt.

Majoittauduimme Taivassalon mökillemme, meren rannalle ja siellä saivat vieraamme rauhassa levätä omassa saunamökissä. Saunamökin ikkunasta näkyisivät niin auringonnousut kuin laskutkin. Aamuisin pääsi uimaan ja iltaisin ehdittiin saunoa ja piti hän Gundan päästä treenaamaankin juoksua tulevia EM-kisoja varten.

Rilla nouti vieraamme puolelta öin Turun lentoasemalta, josta matkaa on mökille 56 kilometriä. Odottelin vieraita iltapalan kanssa. Kyllä nautin, että sain kattaa anoppini vintageastiat pöytään. Väsyneet poliisit pääsivät nopeasti yöpuulle. Seuraavana päivänä, pitkän aamiaisen jälkeen lähti kiihkeä ja ennalta arvaamaton Varsinais-Suomen-kierros pyörimään. Siinä ei paljon hengähdystaukoja sitten ollutkaan. Ei taidettu ihan pysyä läänissäkään, piti hän se Hämekin katsastaa. Kilometrejä taisi kertyä noin loppujen lopuksi noin tuhat.

Aloitimme sightseeing -kierroksen tutustumalla Taivassalon harmaakivikirkkoon, jonka vanhin osa

Päivi, Gunda ja Zaiga istuvat Vuosnaisten rantakalliolla piknikillä.

Zaiga, Gunda ja Päivi Laupusten luotsiaseman rannassa loman toisena aamuna. Alla Gunda Kultarannan puutarhan valkoisella penkillä riemuitsemassa.

on peräisin 1300 -luvulta. Opas puhui niin sujuvaa englantia, että olimme puolen tunnin jälkeen melkein pökeryksissä siitä valtavasta tietomäärästä, mitä vanha arvokas kyläkirkkomme pitää sisällään. Seuraavaksi jatkoimme museoon, Viiaisten kartanon kahvilarakennukseen, jossa on mieheni **Jukka-Pekka Mäkelän** nyplättyjen pitsien näyttely. Tämän jälkeen siirryimme naapurikuntaan Lokalahdelle Kartanon karkureiden pitopaikkaan, jossa vanhasta navetasta oli tehty varsinainen juhlapaikka. Sähkövaloja ei paikassa ole, vaan emäntä sytyttää aamuisin kymmenittäin kynttilöitä kattolyhtyihin Atikkailla. Siellä oli rauhasaa nauttia thai-lounas. Auton hurahtaessa taas liikkeelle, takapenkillä yleensä hiljensi, Gunda oli välittömästi ja Zaiga vähän myöhemmin rentouttavassa unessa.

Lokalahdelta matka jatkui Uuteenkaupunkiin ostoksille ja iltatorille. Kaupunki meren sydämessä on jo sinänsä nähtävyys, purjeveneiden täyittäessä satama-alueen.

Uuden päivän alkaessa, aamu-uinnin ja pitkän rauhallisen aamiaisen jälkeen, päätimme lähteä näyttämään Kustavin kallioita, Laupusten luotsiaseman meren tyrskyjä ja Vuosnaisten satamaa, josta on pikusaarten kautta lossiyhteys Maarianhaminaan asti. Maisema saaristossa on puustoltaan niin erilaista kuin sisämaassa. Katajat, aika usein pilarimalliset, selviät kuivassakin maastossa, kallioiden päällä, melko hyvin. Täällä pitkään asuneena, tottuu maise-

maan, mutta yleensä vieraampi huomaa heti saaristomme erikoislaatuisuuden ja kauneuden. Matkan varrella Kustaviin, Kaitaisten korkealta sillalta saa myös upean näkymän merelle. Piknikin nautimme lämpöisillä kallioilla, meren läheisyydessä, missä neljän naisen elämänvirta juoksi kädestä toiseen. Mikä rauha, mikä voima, mikä keskinäinen yhteisymmärrys, ihan sama mitä kieltä kukin puhuu.!

Matkalla ajoimme ratsiaan, jossa niin mielellään Rilla olisi puhaltanut ne nollat naispoliisin pilliin - ihan vaan vieraidemme kunniaksi, mutta miehellehän se piti taas tehdä. Vähän takapenkin poliiseja ihmetytti, miksi Suomessa vain kaksi teki töitä ja muut neljä keskustelivat moottoripyöriensä selässä, tekemättä mitään.

Poliisikoirakoululla

Zaiga sai sovittua tutustumisen Suomen poliisikoirakoululle Hämeenlinnaan, vaikka Suomi lomaleekin heinäkuussa. Koiria emme tapaisi, mutta tutustuimme koulun harjoitustiloihin ja toimintaan, poliisi/maalimies **Antti Tikkasen** kanssa. Kunnioitan ja ihailen heidän työtään, lähinnä kylläkin televisio-ohjelmien kautta.

Koulun tiloihin ja koiratalleihin tutustumisen jälkeen siirryimme harjoitustaloon. Se oli punainen, kaksikerroksinen lato. Pariovien lennähtäessä auki huomioni nauiliintui täysin kiiltäviin kettinkeihin, jotka roikkuivat katosta, kaksinkerroin, tasaisin välimatkoin. Kieltämättä kaikki kauhuleffat vilahtivat päässäni, mikä ihmeen kidutuskammio tämä on ja mitä täällä harjoitellaan? Poliisit keskustelivat rauhassa, tämä heille täysin selvää, täällä harjoitellaan matkalaukkujen tutkimista. Laukku liikkuu ketjulla kauemmaksi, jos koiran nuusutus lähenee liikaa. Talo oli täynnä erilaisia viemäri- ja tuuletusaukkoja, joiden alta koirien pitäisi löytää kätköjä. Poliisin tulisi oppi lukemaan koiraansa, joka saattaa nopeasti "näyttää" löytönsä, mutta kiirehtii etsimään jo toista ja ohjaaja ei saisi missata tilannetta. Harjoituksia tehdään myös pimeässä. Koulutuksessa keskitytään yhä enenevässä määrin koirien käyttäytymistieteeseen.

Ladon ympärillä olevaan maastoon oli piilotettu eri-ikäisiä huumeita ja ihmisen DNA-näytteitä, joita koirat pääsivät harjoituksissaan etsimään. Hyvin arvokkaalla maalla seisoi me, pakko oli pitää taas mielikuvitus aisoissa.

Gundalle poliisikoiranpentu!

Kierroksen päätteeksi, kahvia juodessa, Gundalle tulikin iloinen yllätys. Hänelle tarjottiin belgianpaimenkoira malinois-pentua koulutettavaksi. Olin hieman epäileväinen ja päätin mielessäni puoliadoptoida Gundan, olla hänen Suomen äitinsä. Selvisi, että tottahan tuo poliisi Tikkanen puhui ja Gundan unelma malinois-pennusta ja sen koulutuksesta osittain Suomessa tulee toteutumaan seuraavan vuoden aikana. Kolmen poliisin keskustelu käytiin suomen kielellä, josta Zaiga tulkkasi suoraan puheen latviaksi Gundalle. Ammattisanasto oli heille tuttua ja teki ymmärtämisen helpoksi.

Näiden onnellisten tapahtumien jälkeen oli hyvä fiilistellä Aulangon näkötorjissa ja puupuistossa. Matka jatkui Ypäjän hevospitäjän kautta kotiinpäin Turkuun, mutta vielä oli iltaa jäljellä. Ensimmäistä kertaa lomallamme ruokahuolto toimi vaillinaisesti ja kipaisimme Kauppahalliin hakemaan eväitä. Meidät oli kutsuttu raisiolaisen **Päivi Helmisen/Mollin** puutarhaan kahville, jonne Martina ja opaspentu (spn) Bella olivat jo saapuneet. Päivi yllätti meidät runsailla ihanilla tarjoiluillaan. Hän kantoi pöytään suolaista ja makeaa ja kaiken kruunasi ihana pavlova-kakku.

Kultarannassa

Ravittuina ja iloisina jatkoimme koko porukka matkaa Naantalın Kultarantaan **Tasavallan Presidentin** kesäasunnolle. Jo Ukko-Pekan sillalta näin, että

Gunda leikkaamassa pavlov-kakkua Päivi Helmisen puutarhassa ja Rilla odottaa vuoroaan.

*Onnellinen nainen Gunda haaveilee Aulangon näkö-
tornissa, hän on juuri saanut tiedon belgianpaimen-
koira malinois-pennun saamisesta. "Toiveeni on saa-
da Suomesta toinen kotimaa..."*

presidentti ei ollut kotona, koska lippu ei liehunut graniittilinnan tornissa. Presidenttipari oli vielä Ranskan vierailulla. Unelma kansainvälisestä kohtaamisesta ei tällä kertaa onnistunut.

Kultarannan puutarhakierroksella olivat myös koirat: Opas Molli ja opaspentu Bella. Tutustuimme muotopuutarhan puihin, pensaisiin, ruusuihin ja kesäkukkiin, jotka vuodesta toiseen istutetaan saman suunnitelman mukaan. Muutaman vuoden ajan on puutarhaan sijoitettu myös taideteoksia, jotka mielestäni sopivat sinne hyvin. Tänä vuonna esillä olivat kuvanveistäjä P. Nukarin lintuja.

Jukka-Pekka soitti flyygeliä

Väsyneinä, mutta onnellisina tulimme Taivassalon kotiin saunaan ja illalliselle, jonka jälkeen vieraamme kääriytyivät korituolien shaalien sisään ja kuuntelivat Jukka-Pekan flyygelinsoittoa, tulihan sieltä joku **Vladimir Vysotskin** kappalekin.

Loma läheni loppuaan. Muutamassa päivässä oli yhdessä koettu paljon eikä aivan ilman koiriakaan oltu. Irtaantuminen arjen rutiineista oli täydellistä. Pääsin Rillan kanssa toteuttamaan jo nuoruudessa yhdessä koettua spontaaniutta ja luovuutta. Luulin jo unohtaneeni sen.

Martina:

Lomahan ei olisi lomaa jos siihen ei kuuluisi hyvää ruokaa, ja nimenomaan itse tehtyä grilliruokaa. Päivän saaristoreissun jälkeen kumpikin turisti rentoutui itselleen ominaisessa merkeissä ennen illan suuria rientoja – Zaiga nautti saunamökin rauhasta päivänokosten merkeissä ja Gunda lähti «pienelle» 13 kilometrin juoksulenkillä Taivassalo-Kustavin susirajalle. Pientä huolestumisen merkkiä taisi emännillä olla ilmassa, kun juoksijaa ei näkynyt takaisin. Mutta pitäisihän sitä tietää, että ei latvialainen poliisi tieltä eksy. Sauna odotti reipasta lenkkeilijää ja vähemmän reippaita kesälomalaisia. Saaristomeren laineet, jossa käytiin pulahtamassa, tulivat tutuksi monta kertaa.

Päivän grillimaestrana pääsin näyttämään taitojani kesäillan hämärtyessä. Tarjolla oli mureaa karitsaa sekä Päivin kasvimaan yrteissä marinoitua kanaa. Tarina ei tietenkään kerro sitä, että tätä iltaa varten vietettiin "kenraaligrilli-illallinen" muutamaa viikkoa aiemmin, jotta tiedettäisiin tarkka hiilien palamisai-ka sekä halloumijuuston kypsymisaika.

Illallisen jälkeen lähdimme vielä paikalliseen kievariin kuuntelemaan Jazz-musiikkia sekä nauttimaan yömyssyt kukin omaan tyyliinsä. Kyllä lomailu ihan työstä käy!

Gunda:

Tämä oli ensimmäinen lomani ilman nelijalkaisia ystäviäni.

Kun muistelen matkaa Suomeen, haluan edelleen nauraa! Jo ensimmäinen päivä oli myönteinen kokemus. Tapasimme lentokentällä nauravan **Rillan**, joka vei meidät ihmeelliseen maalaispaikkaan, jossa tapasimme **Päivin**. Rilla ja Päivi suunnittelivat kaikenlaista yhteistä ohjelmaa. Minun ajatukseni oli alun perin olla tekemättä ja ajattelematta mitään.

Loma oli hyvin mielenkiintoinen. Erityisesti jäivät mieleen aamu-uinnit, ihmeellinen suomalainen luonto ja myönteiset ihmiset. Erittäin mielenkiintoinen oli Päivin miehen **Jukka-Pekan** taide-museonäyttely läheisessä pikkukaupungissa, aivan uskomaton saavutus! Kun Jukka-Pekka aloitti pianonsoiton, koko kehoni värisi. Mitkään sanat eivät riittä kertomaan, kuinka kaunista soitto oli. Voin vain sanoa, että hänellä on kultaiset kädet.

Näimme hienon **Suomen Presidentin** kesäasunon puiston, kävimme autolautalla saaristossa, olimme jazz-konsertissa ja paljon muutakin voisoin kertoa. Jokainen päivä oli rakastettava ja erikoinen.

En valehtelee sanoessani, että minun onnenpäiväni oli, kun sain käydä **Poliisikoirakoululla** tapaamassa **Antti Tikkasta**. Oikeat koiria rakastavat ihmiset eivät voi lomaila ilman koiranhaukuntaa. Oli mie-

Gunda kuuntelemassa jazzia Kievarissa, Taivassalossa.

lenkiintoista tutustua kollegan työhön. Käynti Antin luona kulkee vielä kauan unissani. Tässä kohdassa sanon: "Kiitos Antti!"

Matkalla tulin täyteen positiivista energiaa. Uusi elämäni on 99 prosenttia onnellisempi ja toiveeni on saada Suomesta toinen kotimaa.

Olen hyvin ylpeä, kun minulla on suomalaisia ystäviä. Ilman heitä ei olisi ollut mitenkään mahdollista tehdä lomamatkaa. Kiitos Zaiga ja Juha, Rilla, Päivin perhe, Martina, toinen Päivi ja Antti!

Zaiga:

Paras lomani! Olen hyvin iloinen, kun sain tavalta suomalaisia ystäviäni yhdessä **Gundan** kanssa. Muistan erikoisesti meren, jota pitkin kuljimme laivalla. Olimme meren saarella piknikillä ja ympärillä oli aurinko ja meri! Loikoilimme kalliolla ja liitimme kätemme yhteen. Niin saimme toisistamme hyvää energiaa. Kaikki oli rauhallista. Saatoimme viettää aikaa sanaakaan sanomatta.

Rilla ja **Päivi** olivat kysyneet, mitä kaikkea halusimme Suomessa nähdä. Suhtauduin vähän skeptisesti Gundan toiveeseen päästä tapaamaan kollegaansa **Anttia** Hämeenlinnaan. Soitin kuitenkin Antille, mutta hän ei vastannut.

Siinä kalliolla käsi kädessä loikoillessamme puhelin soi. Se oli Antti! Hän kysyi, voisimmeko tulla katsomaan poliisikoirakoulua. Kaksi päivää myöhemmin matkustimme Hämeenlinnaan. Poliisikoiralaitoksen henkilökunta oli Anttia lukuun ottamatta lomalla.

Antti näytti meille kaikki paikat ja selosti lyhyesto poliisikoiralaitoksen toimintaa. Gunda halusi tietää, olisiko yhteistyö koira-asioissa Suomen ja Latvian välillä mahdollista. Antti kertoi, että on olemassa uusi projektiohjelma, jossa koira-alan opiskelijoille tai muille alasta kiinnostuneille ihmisille luovutetaan poliisikoirapentuja kasvamaan ja oppimanaan kasvuaikanaan erilaisia asioita. Gunda tiedusteli, olisiko hänen mahdollista saada tällainen pentu. Samalla sekunnilla Antti vastasi: "Kyllä!" Myöhemmin kysyin Antilta, oliko hän todella tosissaan. Antti

Päivi M, Rilla, Päivi H ja Gunda sekä edessä koirat Bella ja Molli Kultarannan puutarhassa.

sanoi, että kukaan Suomessa ei vitsaile tärkeissä asioissa. Sopimuksen varmistukseksi Antti antoi Gundalle mukaan erityisen tarvikekassin uutta pentua varten.

Syyskuun ensimmäisenä päivänä 2013 onnellinen Gunda sai 7-viikkoisen onnellisen belgianpaimenkoira malinois-pennun Maxin hoitoonsa. Max on Antin Belgiasta hankkima pentu. Jatkoa seuraa...

Näiden ihmeellisten ihmisten kanssa voi tehdä mitä vain!

Zaiga ja Gunda sekä Bella Turun lentoasemalla. Kotimatka alkanut.

Rajavartijat ja asukkaat kuljettivat patikoiijat ja heidän koiransa kilometrin mittaisen vesitaipaleen yli.

Peesaripatikalla rajan pinnassa vuonna 2012

Jo toisen kerran konkari-peesari ja -äippä **Elvi Kurri** järjesti peesaripatikan Parikkalassa, missä hän ensisijaisesti itsekin asuu. Aiemmin hän on järjestänyt peesareiden talvipatikan toisaalla Parikkalassa sijaitsevassa lomakylässä.

Teksti ja kuvat: Juha Herttuainen

Kahden valtakunnan rajamerkit.

*Tauko paikalla.
Jälkijoukkoja
odotellaan.*

Parikymmentä peesaria ja opaskoiran käyttäjää koirineen kokoontui elokuun toisen viikonlopun perjantaina nykyisen Parikkalan alueella sijaitsevaan entisen Saaren pitäjän Intsilän kylätalolle, mistä käsin myös puolenkymmentä vuotta sitten patikoitiin. Miljöö oli hieman muuttunut, sillä rantaan oli juuri valmistunut uusi hirsinen sauna, jonka patikoijat uudistivat. Porukka yöpyi siskonpetillä kylätalon yläkerrassa sekä pihalla laavuissa ja teltoissa. Tilava kota kylätalon pihapiirissä toimi seurustelutukikohtana. Elvi oli pestannut pari emäntää kylältä kokkaamaan ja hyvää ruokaa he kokkasivatkin. Paikallinen sanataiteilija ja kirjailija hauskuutti väkeä arvoituksillaan. Patikointioppaina toimi paikallisia hirvimiehiä, kuten edelliselläkin kerralla.

Patikointia raja-aidan vieressä

Lauantaina lähdimme harvassa jonossa tallaamaan maantietä. Muutaman kilometrin päästä pysähdyimme tauolle ja jonkin ajan kuluttua muutama rajamies liittyi seuraamme. Yhdellä rajamiehellä oli mukanaan rajakoira, jonka kanssa hän näytti meille, mitä hallittavuusliikkeitä koira hallitsee. Hyvin oli koira koulutettu.

Lähdimme sitten rajamiesten opastamina patikoimaan pitkin rajaa aivan piikkilanka-aidan vieressä. Pitkospuita pitkin kuljimme välillä ja nopeasti koirat oppivat niitä pitkin opastamaan. Raja-aita päättyi järven rantaan, jossa meitä odottivat veneet noin kilometrin mittaisen vesitaipaleen ylitystä varten. Paikallisen asukkaan ja rajavartioston veneillä ylitimme järven päätyen turvallisesti erään maalaistalon rantaan. Nousimme talon pihaan ja siellä

meitä odotti kahvitarjoilu. Vietimme talon pihapiirissä yli tunnin juoden kahvia ja seurustellen keskenämme ja talon isäntäväen kanssa.

Matka jatkui edelleen maantien laitaa, tällä kertaa jo takaisin Intsilän kylätalon suuntaan. Mukava oli kumpuilevaa hiekkatietä kävellä. Tien varrella oli todella vanhan näköisiä asuinpaikkoja, joita ihailimme.

Turjakkeen maisemissa

Lähellä Intsilää on Kolmikannan rajavartioasema, jonka kohdalta kaikkien tuntema Turjake-koira oli vaihtanut valtakuntaa eli tullut Suomeen. Joku rajavartioista muistikin Turjakkeen, joka oli ollut aluksi jollakin toisella rajamiehellä hoidossa. Erinäisten

Kahvi- ja seurustelutauko patikkareitillä olevan maalaistalon pihapiirissä.

*Zaiga ja Robis kulkevat pitkospuilla rajaa hipoen.
Alla rajakoiranäytös.*

vaiheiden jälkeen Turjake sitten kulkeutui Opaskoirakoulu Viikseen, jossa se koulutettiin opaskoiraksi. Patikkareissulla Turjake ei enää katsonut aiheelliseksi palata takaisin rajan taakse. Kaipa se on huomannut, että piikkilangan tällä puolen on ruoho vihreämpää.

Lauantain loppupäivä meni saunoessa, syödessä ja seurustellessa. Sunnuntai-aamuna patikoimme vielä muutaman kilometrin ja sitten olikin lähtölounaan aika. Kaikin puolin onnistunut patikka, mistä kiitos Elville joukkoineen!

Elvi on todellinen konkari

Elvi on pitänyt tilapäishoidossa Opaskoirakoulun koiria omien sanojensa mukaan lähes kolmekymmentä kappaletta menneiden vuosikymmenien aikana. Onpa hän kasvattanut yhden pennunkin. Peesarina Elvi on ollut mukana alueellisten opaskoirakerhojen toiminnassa, kuten myös mainiona kokkina opaskoirakokeissa ja muissa tapahtumissa. Myös Opaskoirakoulu Viiksen koiria on Elvillä ollut viime aikoina hoidossa. Tätä kirjoitettaessa kaksi niistä on jo luovutettu opaskoiraksi ja yksi on koulutuksessa.

Opas-pentukerho valitsi Elvin vuonna 2012 "Vuoden Äipäksi". Eikä turhaan, sillä Elviltä koulutukseen tulevat koirat ovat olleet huippuhyvin kasvatettuja – sanalla sanoen puolivalmiita opaskoiria!

OPASKOIRAT LASTENLEIREILLÄ

Koulutettavat ja koulutetutkin opaskoirat ovat entistä enemmän mukana näkövammaisten lasten tapahtumissa viihdyttämässä ja esittelemässä taitojaan sekä kirjastoissa kuuntelemassa ylivilkkaiden lasten lukemista. Opaskoirat ovat parin viime vuoden aikana vierailleet ahkerasti näkövammaisten lasten järjestöjen leireillä. Vuoden 2013 kesällä koirat esittäytyivät ainakin Kuopiossa ja suomalais-latvialaisella perheleirillä Riikan lähistöllä. Opaskoirakoulu Viiksen kouluttaja **Anne-Mari** ja latvialainen opaskoirankäyttäjä **Beäte** kertovat kokemuksiaan.

*Teksti: Anne-Mari Koistinen
Kuva: Juha Herttuainen*

Opaskoiratoimintaa esittelemässä leirillä Kuopiossa

Heinäkuun viimeisenä päivänä keräsimme koirat autoon ja hurautimme kuopiolaiseen Kunnonpaikkaan esittelemään opaskoiratoimintaa. Kyseessä oli liikuntaperheleiri, jossa oli viitisentoista sokeaa lasta perheineen tutustumassa erilaisiin liikuntalajeihin. Leirin järjesti Näkövammaiset Lapset ry ja se oli KELA:n rahoittama sopeutumisvalmennuskurssi. Lapsien iät vaihtelivat yhden ja kuudentoista vuoden välillä. Meitä viiksiläisiä paikalla oli johtava kouluttaja **Juha Herttuainen**, eläintenhoitaja **Mari Voutilainen** ja allekirjoittanut sekä sekalainen joukko opaspentuja ja -oppilaita. Liikkumisentaidonohjaaja **Rilla Aura-Korpi** oli myös mukana oman koiransa **Fioran** kanssa.

Kunnonpaikassa meitä odottivat aluksi vanhemmat, joille Juha Herttuainen kertoi opaskoirien kouluttamisesta ja siitä, miten opaskoiran voi itselleen saada - sekä hieman myös opaskoiratoiminnan historiasta.

Lapset oli jaettu iänmukaisiin ryhmiin ja me viiksiläiset jakaannuimme eri ryhmiin esittelemään lapsille opaskoiriamme. Itselläni oli mukana kultaisennoutajan ja saksanpaimenkoiran risteytys Greta, joka tuntui pitkin karvoineen lasten käteen mukavan pehmeältä. Greta herätti ihastusta heittäyty-

Brina lähdössä näyttämään taitojaan Emil-Aleksille.

tymällä selälleen rapsuteltavaksi. Lapset kokeilivat myös Gretan valjastamista ja saivat kokeilla, miltä tuntuu olla koiran opastettavana. Myös muutama vanhempi halusi kokeilla koiran kanssa kulkemista.

Pari tuntia kului yhdessä hujauksessa lasten kanssa touhutessa. Lapsille oli yhtä tärkeää sekä päästä rapsuttelemaan koiraa että päästä kokeilemaan opaskoiran ohjauksessa kävelemistä. Osalle koirat olivat jo tuttuja, osa totutteli koiriin ensimmäistä kertaa. Koirat taisivat lisätä jo ennestään kytenyttä koirakuumetta useammassakin perheessä.

Yhdessä todettiin, että koirat olisivat näkövammaisille tärkeitä apulaisia jo lapsuudessa: koira rohkaisee ja kannustaa lasta liikkumaan ja auttaa sosiaalisten kontaktien luomisessa muiden ihmisten kanssa. Puhumattakaan siitä, että koira opettaa lasta käsittelemään tunteitaan – jne! Ehkä joskus tulevaisuudessa myös Suomessa aletaan kouluttaa terapiakoiria, jotka toimisivat osittain oppaana, osittain avustajana ja osittain terapiakoirana, joka auttaa lasta monin tavoin sopeutumaan näkövammaansa ja antaa iloa ja turvaa elämään.

Kesäleiri Gungasissa

Heinäkuun 2.-4.2013 olimme leirillä Ädažista viiden kilometrin päässä olevassa Majatalo Gungasissa. Leirillä oli osanottajia Suomesta ja Latviasta. Joukossa olin myös minä opaskoirani **Zanen** kanssa.

Teksti: Beāte Bringule

Kuvat: Rilla Aura-Korpi ja Juha Herttuainen

On sanottava, että Äiti-Luonto hoiti meitä hyvin leirin aikana. Oli aurinkoa ja pilviä sopivasti jokaiselle osanottajalle.

Leirin ensimmäisenä päivänä tuli leirikeskukseen **Zaigan** kanssa terapiakoira **Gustav**. Gustav ja muut leirillä olleet koirat olivat rauhallisia ja hyvin käytäytyviä. Ne antoivat tutkia itseään ja leikkivät sopivasti lasten kanssa. Me leiriläiset tutustuimme siinä sivussa toisiimme, mutta Gustav kuitenkin oli päähuomion kohde. Meille kerrottiin, kuinka terapiakoira työskentelee, kuinka sitä hoidetaan ja kuin-

Gungasin laiturilla. Kohta alkaa heimokansojen laulu raikua!

TV-tähti Argo, Ronald, Dinija, Deniss, Beate ja Zane moottorivenekyydissä.

ka se toimii yhteistyössä erilaisten ihmisten kanssa. Valitettavasti Gustavin kanssa vietetty aika jäi liian lyhyeksi, koska sen täytyi lähteä illaksi kotiin.

Illalla meillä oli vapaata aikaa ja saimme tehdä mitä halusimme. Me latvialaiset rakensimme pienen iltanuotion, jonka äärellä tutustuimme tarkemmin muihin leiriläisiin.

Toisena päivänä meillä oli paljon ohjelmaa. Opaskoiraoppilaat **Fritz** ja **Foxy** sekä poliisikoira **Orsi-an** tulivat vieraiksemme. Poliisit **Egils** ja **Gunda** näyttivät poliisikoiran tottelevaisuuskoulutusta ja kertoivat poliisikoirien työstä ja koulutuksesta. Poliisikoirien esittely oli hyvin mielenkiintoinen. Poliisit antoivat kaikille leiriläisille heijastimet.

Opaskoiria ja niiden työtä esittelivät Zaiga ja **Juha**. Esittelytilaisuus ei ollut pelkästään oppitunti, vaan jokainen sokea saattoi itse kulkea opaskoiran opastuksessa. Niin pääsi paremmin selville siitä, kuinka yhteistoiminta sujuu opaskoiran kanssa.

Minulla on oma opaskoira Zane ja pääsin vastailemaan kysymyksiin koiran elämästä, työstä, vapaa-ajasta, jne. Käytimme suomalaisten kanssa englannin kieltä, jota osaan. Itse opin leirillä paljon

Valjastus- ja sitten opastusvuorossa ketunpunainen Fritz. Kouluttaja Juha neuvoa Topia valjastuksessa.

Eerika ja Fritz suorittavat pienet poseeraukset lenkiltä tultuaan.

Fritz joutui myös "hevosen hommiin", kyydissä Eerika.

opaskoirankäytöstä Zaigan opastamana.

Illalla latvialaisille järjestettiin yllätys, moottoriveneajelu! Olimme televisiotähti-saksanpaimenkoira **Argon** ja hänen isäntäperheensä vieraina. Olemme hyvin kiitollisia heidän vieraanvaraisuudestaan. Tunsimme olevamme tärkeitä vieraita, vaikka olimmekin vieraassa paikassa epävarmoja. Zanen kanssa tehty matka moottorivenematka oli ensimmäinen ja sellaisenaan kokemus. Kaikki päivän tapahtumat olivat mukavia. Illalla tulimme vähän surullisiksi, koska tiesimme, että aamulla on lähdettävä pois.

Viimeinen aamu leirillä läheni loppuaan ja oltiin kotiinlähtötunnelmissa. Opaskoiraväki oli tietoinen siitä, että syksyllä taas tavattaisiin opaskoirakokeissa Latviassa.

Olen Teodors-palvelukoirayhdistyksen vapaaehtoistyössä tavannut **Dinija Biten**, joka tekee myös vapaaehtoistyötä järjestön hyväksi. Dinijalla ei ole koira, mutta hän on kiinnostunut niistä. Olin iloinen saadessani hänet leirillä ystäväkseni ja siitä, että Dinija oppi tuntemaan myös näkövammaisten elämää. Luonnollisesti on mainittava myös "ihmisylätykset" **Deniss** ja **Roland**. Vaikka Deniss oli sokea, hän juoksi ja teki kaikkea, eikä pelännyt mitään asiaa. Ronald oli positiivinen yllätys siinä mielessä, että hän piti hyvää huolta veljestään Denissistä. Hänellä riitti adrenaliinia joka hetkeen.

Erikoisesti kiitoksia pitää sanoa Zaigalle ja Juhalle Latviaan sekä suomalaisille järjestäjille **Rillalle** ja

Arjalle. Näin voi löytää uusia ystäviä ja ymmärtää auttamisen merkitys sekä palvelukoirien tehtävä ja merkitys elämässä. Ajattelen, että paras tapa auttaa on toimia oman Teodors-palvelukoirayhdistyksen hyväksi.

Suuri kiitos myös Majatalo Gungasin henkilökunnalle. Toivon enemmän Gungasin tapaisia leirejä järjestettäväksi.

Ketunpunaisen Fritzin sisko Foxy, joka myös on ketunpunainen, tulossa lenkiltä Denissin ja Zaigan kanssa.

Gunda ja ja poliisikoira Orsian antamassa näytöstä Gungasin leirillä.

UNKARIN OPASKOIRAKOULULLA

Unkarin opaskoirakoulun julkisivu.

Huhtikuun lopulla kävin vaimoni **Zaigan** ja poikani **Aleksanterin** kanssa opaskoirakoululla Unkarin Budapestissä. Aleksanteri oli siellä erasmus-vaihdossa ja hänen opastuksellaan löysimme sikäläiselle opaskoirakoululle. Matkustimme yli tunnin paikanpäälle Budapestin keskustasta junalla ja bussilla. Opaskoirakoulu sijaitsee kauniissa ympäristössä Pikku-Tonavan läheisyydessä puistomaisella asuntoalueella.

Teksti ja kuvat: Juha Herttuainen

Opaskoirakoulua piti tulla esittelemään eräs kouluttajista. Hän joutui viime hetkellä perumaan tulonsa, koska hänen autoonsa oli murtauduttu. Meitä vastaanottamassa oli vain yksi vapaaehtoistyöntekijä, **Krisztina Barany**, joka näytti meille paikat ja kertoi toiminnasta. Unkarissa on noin 140 opaskoiraa, joista 120 on peräisin kyseiseltä koululta. Koulu on perustettu 1970-luvulla. Toiminta ei ole kovin tehokasta, sillä yhteiskunnan rahoitus puuttuu lähes kokonaan. Eläinten- ja kiinteistöhoito on vapaaehtoisten työntekijöiden varassa. Lähes kaikkiin toimintoihin, kiinteistöremonteista eläinlääkintään, anotaan ja saadaankin tarvikkeita ja työtä maksutta asianomaisilta tahoilta. Opaskoira-asia on näyttävästi esillä esimerkiksi metroasemille ripustetussa julisteissa, joissa toiminnalle pyydetään rahoitusta.

Krisztina näytti meille koiratilat ja ”estepuutarhan”, jossa koiria koulutetaan kiertämään esteitä, ilmaisemaan kuljettavalla reitillä olevia epätasaisuuksia, kulkemaan ritiläportaita ja hakemaan kohteita. Bussipysäkki ja postilaatikko olivat haettavia kohteita, postilaatikon koira ilmaisi hyppäämällä sitä vasten. Aiemmin estepuutarha oli ollut jopa parin hehtaarin

Koulun toimintaa esitteli Krisztina Barany. Kuvassa oikealle Aleksanteri ja Zaiga.

Ritiläporta. Alla unkarilaiset opaskoiran varusteet. Valjaiden rintaosa on valmistettu jäykästä kankaasta. Kummallakin sivulla on pieni tasku. Esteradalla harjoitellaan kohteiden, kuten bussipysäkin, portaiden, yms hakua.

laajuinen. Esterakenteet olivat kuitenkin ruostuneet ja rapistuneet aikojen saatossa piloille. Niinpä jäljellä oli nyt vain työstetty malli, toki sekin mielestäni oikein toimiva.

Unkarin opaskoirilla on mielenkiintoisen näköiset valjaat. Niiden rintaosa on rakennettu jäykästä kankaasta ja valjaiden sivuilla on taskut pienten tavaroiden kuljettamista varten. Koiratarhat olivat avonaiset, ilman viemärointiä. Niissä oli koirille suojakopit ja kuivikkeina käytettiin puuhioketta. Krisztina ja muut vapaaehtoistyöntekijät pitävät paikat siisteinä. Koiria oli paikalla vain muutama ja niistäkin suuri osa oli sairaina. Parilla koiralla oli jopa hermosto-oireita ja lonkkavika on siellä suuri ongelma koirien kasvatuksessa.

Baltian lailla Unkarissakin on toteutettu kaikissa julkisissa ajoneuvoissa pysäkkikuulutukset. Risteyspysäkeille tultaessa selostetaan lisäksi, millä muilla peleillä voi jatkaa matkaa. Melkein jokaisen suojatien edessä on koko suojatien leveydeltä näkövammaisia varten vaalea nasturakuvio, jota voi tunnustella kengänpohjalla. Suojateiden keskelle johtaa jalkakäytävällä noin 40 senttiä leveä ja parin kolmen metrin mittainen vaalea uritus, jota voi kepin avulla seurata.

Sotasokea opaskoirankäyttäjää **Keijo Miettinen** vieraili aikoinaan paljon Unkarissa ja opetteli jopa maan kieltä auttavasti puhumaan. Hän kävi useasti myös Unkarin opaskoirakoululla ja pari vuosikymmentä sitten teimme yhteistyötä saksanpaimenkoiran "vanhan tyylin" edustajien hankkimiseksi Unkarista NKL:n opaskoirakoululle. Unkarin opaskoirakoulun johtajana toimi silloin myös muualla Euroopassa hyvin tunnettu koiramies **Peter Vasteleki**, jonka kanssa kävin kirjeenvaihtoa koirahankinnoista. Etsimme Keijon kanssa saksanpaimenkoiria lisäksi Puolasta, jonka kielen Keijo oli myös opiskellut. Vedimme kuitenkin vesiperän, vanhan tyylin saksanpaimenkoiria ei enää kerta kaikkiaan ole olemassa.

Keijo Miettinen ja hänen nykyinen opaskoiransa Brutus.

OPASTUSTA IRLANTILAISITTAIN

Angie Dunne ja **Tomas Langan** ovat irlantilaisia opaskoirankäyttäjiä, jotka asuvat idyllisessä Castlebarin pikkukaupungissa lähellä Irlannin länsirannikkoa. Vaikka kaupungissa on vain 11 000 asukasta, asustaa siellä neljä opaskoirankäyttäjää.

*Teksti: Janne Silas
Kuvat: Valeriina Silas*

Tomaksen ensimmäinen opaskoira **Usha** on musta isokokoinen kuusivuotias labradorinnoutaja. 29-vuotias mies on taitava pianisti ja viulisti. Hän käy usein konsertoimassa muun muassa Kanadassa ja Ranskassa. Hän käyttää opaskoiraansa päivittäisessä liikkumisessa, mutta ulkomaille hän ei kuitenkaan yleensä ota opaskoiraansa mukaan.

Angie on paikallinen opaskoira-aktiivi ja omistaa elämänsä opaskoiratyön tueksi tehtävään varainhankintaan. 44-vuotiaan naisen toinen opaskoira **Hillary** on vasta 21-kuukauden ikäinen, mutta on työskennellyt opaskoirana jo kolme kuukautta. Hillary on nimikaimansa mukaisesti vaalea ja Ushan tapaan labradorinnoutaja.

Irlantilaisessa pubissa tapaamamme opaskoirankäyttäjät olivat, aivan kuin suomalaiset kollegansa-kin, avoimia, käyttivät Nokian C5-matkapuhelinta ja puhuivat paljon, tällä kertaa kuitenkin englantia.

– Irlannin opaskoirat ovat pääasiassa labradorinnoutajia. Nartut painavat normaalisti yli kolmekymmentä kiloa ja urokset lähes neljäkymmentä. Maassa on myös muutama labradoodle ja goldendoodle, joissa emä on villakoira ja isä on joko labradorin-

Tomaksen mustalla labradorinnoutaja Ushalla oli yllään valkoiset, pesukoneessa pestävät valjaat. Tosin Tomas ei ollut niitä koskaan pessyt. Ushaa kiinnosti kovasti naapuripöydässä syötävä hampurilainen.

noutaja tai kultainen noutaja. Näitä risteytyksiä käytetään opaskoirina etupäässä silloin, kun on tarve välttää allergiaoireita, valisti tietopankkina toiminut Angie.

Opaskoira ei maksa Irlannissa käyttäjälle mitään, mutta sen ruoka-, lääkintä- ja hoitokulut pitää hoitaa omasta kukkarosta. Vähävarainen opaskoiran

Angie on paikallinen opaskoirayhteyshenkilö. Toinen virvoitusjuoma on todennäköisesti Tomaksen.

käyttäjä saa tukea kolmekymmentä euroa joka kolmas kuukausi koiran hoitoa varten. Kenelläkään ei ole etuoikeutta koirajonossa esimerkiksi diabeteksen tai työtilanteensa takia. Tärkeintä on, että koira sopii uudelle käyttäjälle.

Opaskoiran käytössä pieniä eroja suomalaisen tapaan verrattuna

Pienistä eroista huolimatta Irlannin ja Suomen opaskoirankäyttö oli melko samanlaista. Samoin kuin suomalaiset, myös irlantilaiset pitävät opaskoiraa vasemmassa kädessään. Kun he vasemmanpuoleisen liikenteen vuoksi kävelevät maantiellä ajoradan oikeaa reunaa, kulkee koirankäyttäjä ojan puolella ja koira tien puolella. Suomessa koira on yleensä ojan puolella.

- Emme käytä koiran kanssa lainkaan valkoista keppiä, sillä silloin koira ei tekisi tosissaan töitä. Joskus kuitenkin minulla on valkoinen keppi merkkikeppinä, kuvailee Angie irlantilaista opaskoirankäyttötäpää.

- Emme saa kävellä koiran kanssa pitkiä matkoja tien vierustaa, sillä silloin opaskoiralta unohtuisi kyky etsiä aina turvallisin reitti. Jos kulkee pitkän matkaa tien laitaa, pitää valjaat ottaa pois, Angie kertoo.

Valjaat ovat valkoiset ja ne on tehty materiaalista, jonka voi pestä pesukoneessa. Aisan saa näppärästi irti pikalukolla. Valjaat tuotetaan Englannin opaskoirakoululta.

Parin vuoden ajan opaskoirilla on käytetty kuonopantaa, joka on yhdistetty kaulapantaan ja remmiin. Se ei estä koiralta suun avaamista ja puremista, mutta auttaa koiran hallitsemisessa.

- Kuonopannan avulla koiran ohjaaminen ja informaation saaminen sen pään liikkeistä on huomattavasti helpompaa kuin ennen. Hallitsemisen lisäksi kuonopannalla koira voi myös hillitä paremmin ja sillä voi tehokkaasti tyyntyttää liian kovaksi kasvaneen vetämisen, kertoo Tomas, jonka Usha-koira olisi ilman kuonopantaakin helposti hallittavissa.

- Käyttäessämme opaskoiraa, meillä on oikeus mennä koiran kanssa joka paikkaan. Linja-autolla kulkeminen on ilmaista, mutta taksista maksamme itse, kertoi Tomas.

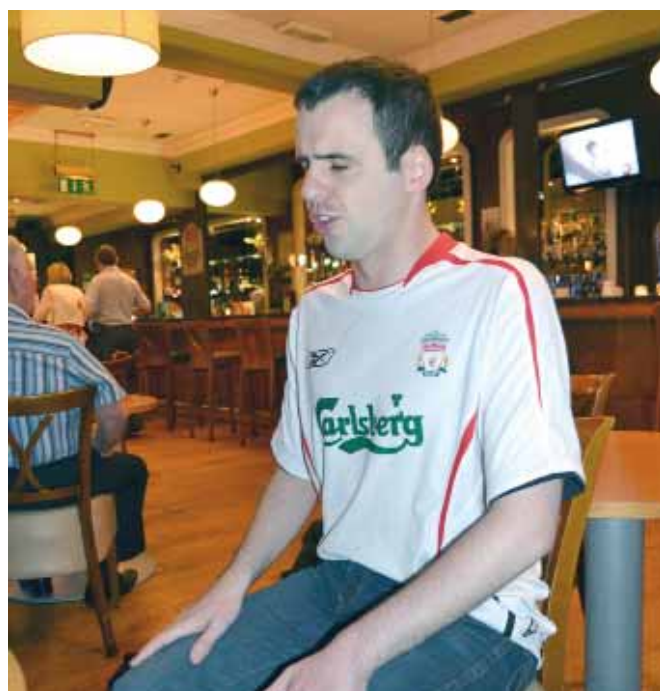
Irlannissa opaskoirankäyttäjillä ei ole omaa järjestöä. Viikonloppukursseja tai muita etukäteen järjestettyjä yhteisiä tapaamisia ei myöskään ole.

- Lähialueen opaskoirankäyttäjät tuntevat toisensa ja tapaavat toisiansa muilla tavoin, kertoi Angie ja lisäsi:

- Koirakon taitojen kehittämisestä ja ylläpitämisestä vastaa Irlannin opaskoirakoulu, josta kouluttaja tulee tapaamaan jokaista koirankäyttäjää ainakin kerran vuodessa.

Irlannissa opaskoirat pääsevät eläkkeelle kymmenenvuotiaina. Angie oli ottanut ensimmäisen **Winnie**-koiransa itselleen eläkekoiraksi, mutta tarvittaessa opaskoirakoulu hankkii koiralle hyvän eläkekodin

Tapaamisemme lopuksi Tomas lauloi ryhdikkäässä asennossa muutaman irlantilaisen kansanlaulun. Takana näkyy hiukan Angien Hillarya.

Opaskoiraväki lahjoitti tämän Maaritin työn Yhdessä Juha Herttuaiselle tämän Riikaanmuuttojuhlassa. Taulua esittelee Sonja Suutarinen. Kuva Ali Kinnunen.

TAIDETTA OPASKOIRAN KANSSA

Kuvataiteilija **Maarit Hedman** on saanut opaskoira **Rubyn**. Se johdattaa Maaritin Tapiolan sekamelskan läpi työhuoneelle varmoin ottein – ja haluaisi tutustua väreihinkin tarkemmin.

*Teksti: Ali Kinnunen
Kuvat: Markku Hedman*

Uutta opaskoiraa on tuskin koskaan keuhuttu enemmän kuin Rubya: se on niin pieni ja ihana ja viisas ja hyvätapainen että kuulijaakin naurattaa. Ruby kuuluu Opaskoirakoulu Viiksen punaiseen mallistoon eli se on sisarustensa kanssa melkein punainen. Ja poikkeuksellisen pienikin Ruby on, mutta miksipä

oppaan pitäisikään olla iso: hentoiselle Maaritin kaltaiselle naiselle sopii pieni opaskoira.

Heti ensimmäinen yhteinen koulutuslenkki Kuopiossa näytti että tämä pari sopii toisilleen. Ruby pysähtyi hyvin määrätietoisesti kaupan eteen ja oli sen oloinen, että tuonne pitää mennä. Kouluttaja nauroi ja sanoi, että kauppa on Pieni enkelikauppa!

Paremmiin ei olisi voinut sattua, sillä henkielämä enkeleineen kiehtoo Maaritia kovasti. Voisiko sanoa että sellainen opas kuin emäntäkin.

Toinenkin mielenkiintoinen putiikki Kuopiosta löytyi. Siellä myytiin kierrätystaidetta, kuten ihania koruja jotka oli valmistettu kattilankansista. Tässä kaupassa käytiin kolme kertaa ja vaikutus tuntuu vieläkin

Totuuden nimissä täytynee kertoa, että Rubyn ehdoton suosikki kaikkien kauppojen joukossa on kuitenkin Tapiolan Musti ja Mirri, hyvänä kakkosena tulee Life, jossa käydään myös usein.

Maarit ja Ruby matkalla Farmors Cafeen eli suomeksi Isoäidin kahvilaan.

*Opaskoiran elämää...
Oikealla alhaalla kansikuvakoira luonnossa.*

Gallerian kaipuu

Maaritin mielestä on melkein käsittämätöntä, että opaskoiran kanssa voi liikkua yksin sellaisissakin paikoissa, joista ennen voi vain haaveilla. Hyvä esimerkki nuoren koiran kiirastulesta on selviytyminen Tapiolan rakennustyömaiden läpi työhuoneelle, mutta Rubylta se käy.

Maarit on kesälomien jälkeen ruvennut maa-laamaan innoissaan, nyt hän etsii galleriaa, johon voisi pystyttää oman yksityisnäyttelyn. Yhteisnäyttely Unen ja toden rajamailla on päättynyt lokakuussa.

Maaritin töistä on sanottu, että ne ovat taas erilaisia, entistä voimallisempia, sisäinen värimaailma aivan hehkuu energiaa ja ottaa katsojan pauloihinsa.

Maarit on ammattitaiteilija. Hän on valmistunut Taideteollisesta korkeakoulusta taiteen maisteriksi, kuvaamataidon opettajaksi. Hänellä on ollut kymmenkunta yksityisnäyttelyä ja hän on osallistunut moneen kymmeneen yhteisnäyttelyyn. Maarit kuuluu nykyään Taidemaalariiliittoon, mutta edes se ei helpota gallerian löytymistä. Esimerkiksi liiton omaan galleriaan oli vuoden 2014 syksyksi yli 50 hakijaa, joista seitsemän sai näyttelyn.

Kun Presidentti Halonen nimesi taulun

Jokin aika sitten Maarit oli mukana Kulttuuria kaikille -järjestön kymmenvuotisjuhissa kutsusta. Maaritia oli pyydetty maalaamaan tilaisuuden tunnelmia. Perillä selvisi, että maalauspaikka oli esiintymislavalla valonheittäjien loisteessa ja äänistä päätellen ihmisiä oli läsnä runsaasti. Vähänkö taiteilijaa meinasi jännittää, mutta rohkeasti hän ryhtyi puuhaan.

- Maalasin kaksi tuntia ja sitten lopulta unohdin missä oli, jatkoin vain maalaamista.

Kun tilaisuus loppui, läheltä kuului tutuntuntuinen ääni, joka vaikutti innostuneelta. Äänen omistajan mielestä oli ollut ihmeellistä saada katsoa miten taideteos syntyy.

Aika pian selvisi, että ääni kuului Presidentti Tarja Haloselle. Tämä kysyi, saisiko hän antaa Maaritin

taululle nimen.

- Sanoin, että tottakai. Ja niin sai tauluni nimen Tähtien syntymä. Lahjoitin sen Kulttuuria kaikille -järjestölle.

Herkillä sormilla

Galleriaa etsiskellessä Maaritin aika kuluu työhuoneella hurjan innostuksen vallassa. Opaskoira Ruby taitaa olla yhtä innostunut. Toistaiseksi Maarit on saanut sen pysymään edes jonkinlaisen matkan päässä maaleista, mutta lienee vain ajan kysymys, koska näemme Tapiolassa opaskoiran, jolla on nenä sinisenä tai punaisena tai turkki kaatuneiden maali-purkkien värjäämänä.

Taidekoira tuo mukanaan hyvää energiaa – ja ymmärtää yhä enemmän!

Maarit maalaa sormin. Hän kirjoittaa kotisivuillaan, että *"Herkät sormet kertovat värin määrän ja koostumuksen sekä muodon ja suunnan väriä levitettäessä. Käsin työskennellessä on mahdollisuus nauttia aivan eri tavoin materiaalin fyysisistä ominaisuuksista. Maalatessani maalaus pohja saa välillä lähes ihonomaisia ominaisuuksia ja maalaustapahtumasta tulee hyvin aistillinen".*

Valmistaudumme syksyyn ja talveen!

Porin viikonloppukurssilaiset ryhmäkuvassa tukikohtansa Raumantien Motellin edustalla.

VIKKONLOPPUKURSSILLA PORISSA

Toukokuun kolmantena perjantaina lähdettiin rinkka seljässä **Viltsun** kanssa Hyrylästä bussilla Kamppiin. Kampissa hortoilimme Porin bussiin kanssakulkijoiden pienellä auliilla avustuksella. Yllätykseksemme samassa bussissa olivat myös **Marianne** ja **Pekko**. Matka taittui mukavasti turisten vaihtelevassa säässä, kun välillä satoi ja välillä paistoi. Ukkosenkin joku kertoi jyllänneen. Bussin lämpö ja tasainen kyyti saivat silmät lurpsumaan ja hätkähdin välillä omaan kuorsaukseeni ja välillä Vilman järkkyyhin pierunhajuihin.

*Teksti: Virpi Paananen ja Vilde
Kuvat: Juha Herttuainen*

Aamupäivällä olimme käyneet metsälenkillä, mikä ei ollut kovin järkevää hajuhaittojen takia. Marianne ja Pekko jäivät Nakkilassa pois ja me jatkoimme Porin linja-autoasemalle asti, josta matka jatkui taksilla Raumantien motellille. Ehdin asettua taloksi ennen kuin Keski-Suomen kämppikset saapuivat. Ilta jatkui saunan ja pizzan merkeissä sekä tietty hyvistä seurasta nauttien.

Lauantaiaamun valjettua tohotimme koirinemme aamupalalle ja sen jälkeen kohti Porin näkövammaisten toimistoa. Kaffen ja esittelykierroksen jälkeen lähdettiin lenkeille, joita ehdimme tehdä kaksi ennen Leppälän Minnan luentoa opaskoirien ongelmakäyttäytymisistä kylässä, varastelusta, ym. Mikähän esittelykierroksella muuten mahtoi porukkaa naurattaa, kun Juha ja Minna esittelivät itsensä peesareina? No onhan ne aika naurettavia tyyppejä. Luennosta virisi vilkasta keskustelua ja kuulin monenlaista kokemusta, kummellusta ja saimme vinkkejä probleemien ennalta ehkäisemiseen ja karsimiseen. Luennon päätyttyä lenkit jatkuivat vielä ja neljän jälkeen siirryimme motellille päivälliselle, saunaan ja turisemaan kurssille osallistujien kanssa. Euroviisut jäivät suurelta osin näkemättä,

sillä nukkumatin seura vei voiton.

Sunnuntaina aamiaisen jälkeen Juha piti meille tottelevaisuuskoulutusta ja Minna teki koirille huoltotoimet kynsienleikkuun, korvien putsauksen ja hampaiden tarkistuksen osalta, taisi joltakulta löytyä kesän ensimmäinen punkkikin. Opinpa Juhon treenissä, että oppaille opetetaan "mars paikalle"-käsky, jota en ollut konsanaan kuullutkaan. Juhaa nauratti, kun ihmettelin onks Vilmaalle semmonenkin opetettu ja olihan se, sinne se suureksi ihmeekseni valjaiden ja kepin luo käskystä lampsutti. Tottis meni muutenkin varsin mallikkaasti. Porukasta osan treenatessa tottista osa koirakoista teki lenkkiä läheisellä pururadalla, jossa koirat pääsivät irrottelemaan edellisen päivän kaupunkitreeneiden paineet. Vilma nautti vapaudesta ja vastaantulleista koirakaverista pomppien ja loikkien pitkin metsää kamut kannoillaan. Siinä sai lapukoiden (=labradorinnoutaja) Vilma-arkuudet (=belgianpaimenkoira) huutia. Lounaan jälkeen oli aika pakata kamat, pakkautua autoihin ja lähteä kohti juna-asemaa. Hämmennys oli suuri, kun taajamajuna Tampereelle olikin peruttu ja meidän piti tunkea itsemme bussiin, joka tuli viimeistä paikkaa myöten täyteen. Juuri kun jonkun suusta pääsi, että ovatkohan kommellukset nyt tässä vai hajoaako mahdollisesti bussi, emmekä ehdi jatkoyhteyksiimme, kuski kuulutti pienestä pysähdyksestä, jotta voi toimittaa edellä ajavaan bussiin työkaluja pientä korjaustoimenpidettä varten! Pääsimme sujuvasti Tampereelle, jossa porukkamme erosi. Lähdimme kohti Tikkurilaa ja muut kohti Jyväskylää. Iiris-peesari veivasi laumaamme yksin ja siitä hänelle suuri sulka hattuun, sillä tuohon ei olisi moni edes suostunut! Viikonloppu oli antoisa, pee-

sareita oli tarpeeksi ja motelli oli asiallinen. Ennen kaikkea oli hauska tavata jälleen uusia ihmisiä, niin koirakoita kuin peesareitakin kesäisessä, jopa helteisessä Porissa. Iloa lisäsi omalla kohdallani se, että olemme edistyneet Vilman kanssa hyvin ihan muutamassa kuukaudessa ja alamme muistuttaa entistä enemmän oikeaa opaskoirakkoa.

Vilman harmillinen räksytys on saatu hyvin aisoihin sitruunapannan avulla ja heinäkuussa sittä ripustetaan sihistämään meikäläisen housujen vyölenkkiin ja siitä sitten taskuun. Myös Vilman veto on tasaantunut ja rauhoittunut kiireisestä maltillisempaan suuntaan, ahkeran treenin ansiosta toki. Luottamus Vilmaan on ainakin omasta mielestäni parantunut, sillä vielä puolivuotistarkastuksessa koin, etten uskaltanut koiraan luottaa. Jäkitin aikalailla koiran työskentelyä vastaan ja turvauduin kovasti kepin käyttöön. Onneksi Vilma on semmonen veturi, että on mua vain vetänyt perässä eikä ole luovuttanut. Itsensä psyykkaaminen oli näin tehnyt tehtävänsä ja antautuminen koiran vietäväksi oli helpompaa enkä jännitykseltäni enää kulkenut keppi edellä muuta kuin sisätiloissa ja teiden ylityksissä, joissa se on tarpeenkin. Vieraassa paikassa kulkeminen oli elähdyttävää, kun oli vain pakko antaa koiran tehdä työnsä ja vikistä perässä. Palkinnoksi sain tunteen, että tuo koira on todella hyvä ja tarkka opas, parempaa palkintoa ja fiilistä ei voi opaskoirankäyttäjällä saada!

Suosittelen lämpimästi koirakoita osallistumaan viikonloppukursseille. Kiitosta vain Seijalle kurssin järjestelyistä ja kaikille mukana olleille seurasta.

Tauko paikalla. Toinen vasemmalta jutun kirjoittaja Virpi Paananen ja hänen oppaansa belgianpaimenkoira malinois Viltso.

Tamperelainen Merja Viteli ja hänen opaskoiransa Cimmi olivat mukana Porin kurssilla.

PALVELUKOIRIA ON OLTAVA MYÖS LATVIASSA

Vuoden 2013 tammikuussa, sosiaaliministeriön kanssa käytyjen lukuisten neuvottelujen jälkeen, ymmärsimme lopulta, että lähivuosikymmenien aikana tämä valtio ei pysty huolehtimaan maan 12 000 näkövammaisesta. Minä ja Näkövammaisten liiton kustantamon osastonjohtaja yhdessä hänen kollegojen kanssa ryhdyimme etsimään vaihtoehtoja, miten yhteiskunta voi tulla avuksi.

Teksti ja kuvat: Anita Zvirgste

Itse omin voimin

Onnellisen yhteensattuman seurauksena tutustuin energiseen naiseen, **Zaiga Klaviņān**, joka oli jo 20 vuotta kouluttanut ammattimaisesti palveluskoiria, kuten rajakoiria ja nyt myös opaskoiria näkövammaisille. Eräänä päivänä Zaiga vieraili luonani Näkövammaisten liitossa oman ottolapsensa, opaskoira **Teodorin** kanssa. Teodor opastaa jo toista vuotta töihin Latvian Näkövammaisten liittoon isäntäänsä **Aleksejta**. Oli vielä talvi, joimme yhdessä teetä ja keskustelimme Teodorin syntymäpäiväjuhlan ohjelmasta. Ajatuksemme rupesivat pyörimään myös muiden sellaisten asioiden ympärillä, mitä ei ole aikaisemmin Latviassa ollut. Miten voimme auttaa täysin sokeita ihmisiä hankkimaan itselleen varman elämänkumppanin – opaskoiran?!

Zaiga kertoi muiden maiden kokemuksia, joissa

Pienestä mustasta pallukasta 28 kiloa painavaksi kasvanut Olle pystyy inspiroimaan ja avaamaan monet ovet – ei ainoastaan sydämiä!

kyseiset palvelut kustannetaan yhteiskunnan toimesta ja ne ovat kaikkien saatavilla. Mutta miten Latviassa? Sosiaaliministeriö mahdollisesti saattaisi rahoittaa Valtion varoista yhden opaskoiran vuodessa - sitten kun maa on päässyt talouskriisistä. Yhden!!

Jo samana iltana ymmärsimme, että meidän on jo-

Servisa Sūņu Bietriņa – Palvelukoirayhdistys perustettiin Riian Strazdumuižan näkövammaisten yhteisön kerholla 14.4.2013. Palvelukoirayhdistyksen perustajia ryhmäkuvassa.

takin tehtävä. Valmistauduimme Teodorin syntymäpäivään ja samanaikaisesti laadimme dokumentit uuden voittoa tavoittelemattoman organisaation eli palvelukoirayhdistyksen perustamiseksi. Yhdistys voisi toiminnallaan hankkia varoja opaskoiratyöhön.

Huhtikuun 14. päivänä Riian Strazdumuižan näkövammaisten yhteisön kerholla alkoi valua ihmisvirta. Väki kokoontui perustamaan uutta yhdistystä ja samalla Teodorin syntymäpäiville. Odotimme ihmisiä vain lähipiiristä, mutta paikalle saapuivat näkövammaisten koulun lapset opettajineen, paikallisen kylän asukkaat ja **Kristine** kaukaa Aluksnesta. Kristine on sokea ja hänet on myös sidottu pyörätuoliin jo lapsuudessa. Ihmisten sydämissä säteili suuri toive – he olivat vain unissa uskaltaneet kuvitella, miten heidän elämänsä muuttuisi opaskoiran kanssa! Selvisi, että kaikki olivat jo kauan odottaneet hetkeä, milloin joku vihdoinkin alkaa tehdä jotain koira-asian eteen.

Meille tehtiin valtavasti kysymyksiä: miten voisi hankkia opaskoiran, mitä se maksaa, miten sitä koulutetaan oikein, osaako opaskoira opastaa pyörätuolissa istuvaa näkövammaista, paljonko on jo olemassa opaskoiria, millaista ruokaa voi koiralle antaa, tuleeko pienille lapsille erikokoiset koirat, miten saada sellainen koira jo tänä vuonna...

Kivi alkoi liikkua

Teodorin syntymäpäivän jälkeen kokoontui yhdistyksen uusi hallitus. Ymmärsimme ottaneemme tehtäväksemme siirtää kauan maassa maanneen kiven, jonka alla on voimakas vesivirtaus. Halusimme

Vasemmalla Olle ja terapiakoira Zero.

Palvelukoirayhdistyksen puheenjohtaja Aleksej Volkovs ja hänen opaskoiransa Teodor.

nostaa sen kiven pois paikaltaan.

Zaiga Kļaviņa on vastuussa koirista. Hän tietää parhaiten, mistä niitä voi hankkia, mitä ne maksavat ja miten niitä voi kasvattaa ja kouluttaa. **Aleksejs Volkovs** – nuori mies, joka viisi vuotta sitten nuoruuden hulluudessa menetti näkönsä, on nyt positii-vinen esimerkki Latvian näkövammaisille. Aleksejs opettaa heitä näkövammaisten kuntoutuskeskuk-sessa aloittamaan elämää uudestaan. Aleksejs on myös Teodorin isäntä. **Velga Zagnere**, fantastinen nainen elämäkokemuksineen Saksassa ja Euroopan kesäkoulun järjestäjänä Latviassa vammaisille

Lea Olle ja Anita elokuussa 2013.

lapsille. Velga on paluumuuttaja, joka asuu perheineen Latviassa. Ja minä, **Anita Zvirgzde**, ammattitoimittaja, jolla on neljän vuoden elämäkokemus Amerikassa ja yhdeksän vuoden työkokemus näkövammaisten ihmisten parissa. Perusrhymäämme on liittynyt myös muita ammattilaisia – eläinlääkäreitä, fysioterapeutti, vapaaehtoistyöntekijöitä sekä ohjelmantuottaja, jolla on suurenmoiset suunnitelmat järjestää koiratapahtumia, joiden päämääränä on kouluttaa ja informoida yhteiskuntaa.

Ensimmäinen lahja – pentu!

Opaskoirakoulu Viiksi lahjoitti meille mahdollisuuden kasvattaa ensimmäinen pentu. Se oli odottamaton suuri lahja! Arvostamme sitä oikein paljon ja olemme siitä kiitollisia! Keväällä 2014 pentu lähtee Suomeen koulutukseen, mutta meille jäivät tiedot ja kokemukset sen kasvatuksesta.

Labradorinnoutajan pentu **Olle** on elänyt minun perheessäni huhtikuusta saakka. Meille on myönnetty arvokas nimi, kasvattiperhe! Niin meille sanoi kouluttaja Zaiga. Me voimme tätä pikkukoiraa vain rakastaa ja totuttaa erilaisiin elämäntilanteisiin, joita koira tulevaisuudessa tulee kokemaan uuden isännän – näkövammaisen kanssa. Varsinaisesta koulutuksesta huolehtivat ammattilaiset pennun ensimmäisen syntymäpäivän jälkeen.

Sanon avoimesti, että jännitys ja huoli tästä erikoisesta pennusta ei ole ainoastaan meidän perheessä.

Siitä huolehtivat myös naapurit, ystävät ja työtoverit. Olle tulee joka päivä kanssani töihin Latvian näkövammaisten liiton kustantamoon, osallistuu kokouksiin, kulkee mukana autossa ja busseissa. Vapaapäivinä se tekee samaa kuin mekin – ui meressä, patikoi ja nukkuu teltassa, käy konserteissa ja kaupungissa festivaaleilla. Se oppii tottumaan meluun kaupungissa, ei pelkää vihaisia koiria, kunnioittaa kissoja, eikä kerjää ruokaa vierailta ihmisiltä eikä pöydästä. Ollella on synnynnäiset suurenmoisen opaskoiran ominaisuudet. Se on rauhallinen, tottelevainen, työkykyinen ja erittäin rakas!

Olle on pienestä mustasta pallukasta kasvanut 28 kiloa painavaksi koiraksi. Siitä on tullut palvelukoirayhdistyksemme mainosmaskotti. Teodorin kanssa yhdessä se vierailee kouluissa ja lasten leireillä sekä muissa tapahtumissa, joissa voi kertoa palvelukoiratyöstä ja ihmisistä, joille koirat antavat mahdollisuuden normaaliin elämään.

Olle pystyy inspiroimaan ja avaamaan monet ovet – ei ainoastaan sydämiä!

Suuri työ vasta alkaa

Palvelukoirayhdistys on ottanut tehtäväkseen saada toimintaan mukaan Latvian viranomaisia sekä kouluttaa yhteiskuntaa ja palvelukoiraharrastajia. Mutta mikä tärkeintä, yhdistys kerää lahjoituksia koirien hankintaan, kasvatukseen ja ylläpitämiseen koko niiden eliniäksi. Vammainen ei Latviassa 128 latin kuukausieläkkeellä pysty ylläpitämään koiraa – se on hänelle toteutumaton haave. Uuden yhdistyksen myötä monelle avautuu mahdollisuus tulla normaaliksi yhteiskunnan jäseneksi, etsiä ja tehdä työtä, viettää aikaa ystävien kanssa sekä itsenäisesti liikkua ja olla riippumaton. 12 000 näkövammaista ihmistä on vankina neljän seinän sisällä ja he uneksivat normaalista elämästä.

Minä tyttäreni **Lean** kanssa voin auttaa kasvattamalla pentuja. Olemme aloittaneet kasvattiperheiden etsinnän Latviassa. Zaiga voi kouluttaa koiria, hän jo nyt on työskentelee seitsemän koiran kanssa. Aleksej osaa opettaa kävelemään opaskoiran kanssa ja joka päivä hän vastaa lukuisten ohikulkijoiden kysymyksiin omasta elämästään. Meidän vapaaehtoisten nuorten ryhmä etsii mahdollisuuksia saada paikallisilta yrittäjiltä lahjoituksia.

Meille on ilmoittautunut jonoa jo 57 näkövammaista, jotka ovat valmiita itse aktiivisesti osallistumaan toimintaan. Olemme tosi kiitollisia heidän kaikkien puolesta kaikenlaisesta avusta ja lahjoituksista!

Latvian ensimmäisen kasvattiperheen tarina ja video Palvelukoirayhdistyksestä on löydettävissä internetistä osoitteesta <http://audzugimene.blogspot.com/>. Yhdistyksen toiminnasta voi lukea latvaksi Facebookissa ja Twitterissä.

Leirillä Cēsisissä toukokuussa 2013.

Servisa Sunu Biedriba — Palvelukoirayhdistys

on voittoa tavoittelematon järjestö, joka ottaa vastaan tukea yksityisiltä henkilöiltä, säätiöiltä, yhteisöiltä ja muilta järjestöiltä tarkoituksenaan tuottaa tarkoitukseen soveltuvia, laadukkaita ja miellyttäviä palvelukoiria maksutta vammaisille ihmisille Latviaan auttamaan heidän fyysisen ja henkisen itsenäisyytensä ylläpitoa ja palautumista.

Toiminnan muodot:

1. Hoitokotiohjelma — olennainen osa organisaatiotamme ja sen koulutusohjelmaa.
2. Julkinen tiedottamisohjelma — kouluille, lastentarhoille ja perheille.
3. Palvelukoiran elämään liittyvät työpajat — koiranhoidon opetus, huoltokulujen korvaaminen, perusorientoitumisen ja liikkumistaidon opetus.
4. Varainhankinta- ja tukiohjelma — tärkeä ja vastuullinen yhteisötoiminnanmuoto.

Lahjoitustili:

Nimi: Servisa sunu biedriba
Rek. no: 40008208343
Pankki: Swedbank
SWIFT: HABA LV22
Tili: LV04 HABA 0551036537614

Osoite:

Pales iela 14/1, Rīga, LV-1024, Latvia

Puhelimet:

+371 2946 2975

Zaiga Kļaviņa,

kouluttaja, hallituksen jäsen

+371 2881 3253

Aleksejs Volkovs,

hallituksen puheenjohta

+371 2641 2769

Anita Zvirgzde, hallituksen jäsen

Sähköposti: servisasuns@gmail.com

Kotisivu: <http://audzugimene.blogspot.com>

Facebook: Servisa sunu biedriba

Twitter: @ServisaSuns

TEUVO JAKSAA VEIVATA

Teuvo Ylitähti on soittanut posetiivia niin kirkkoissa kuin kissanristiäisissäkin. Viime vuoden näkövammaisen yrittäjä jaksaa kulkea tyttärensä ajamalla asuntoautolla maan kaikissa kolkissa opaskoiransa Irvinin kanssa.

Teksti ja kuva: Ali Kinnunen

Jos Teuvalta kysytään, hän on vakaasti sitä mieltä että posetiivin soitto sopii kaikkiin tilaisuuksiin ja tilanteisiin. Sillä voi soittaa ilosta, surusta ja kaikista tunteista ja sen sointi sopii yhtä hyvin kirkkoon kuin sirkukseenkin.

Kaikille niille, jotka päivittelevät, miten posetiivi sopii kirkkoon, tiedoksi että posetiivi on alun perin ollut kirkkosoitin. Tätä artikkelia tehtäessä Teuvo suunnitteli yhteistä konserttia Näkövammaisten Kulttuuripalvelun Kamarikuoro Kontrapunktin kanssa Hämeenlinnan kirkkoon. Kuorossa laulaa muun muassa Teuvon lapsuudenystävä Tarmo Kulmanen, johon yhteys on säilynyt kaikki nämä vuodet.

- Aloitan Verdin Nabucco-oopperan Orjien kuoro-

Ylhäällä Teuvo Vantaan yrittäjien kesäpäivillä. Teuvon ykkösposetiivi maksaisi nykyään 40 000 euroa. Oikealla Teuvo posetiiveineen Hämeenlinnan kirkossa.

kohtauksella ja lopuksi esitämme yhdessä Si-
beliuksen Soi kunniaksi Luojan.

Yli tuhat musiikkikappaletta

Teuvon rakkaimpia muistoja ovat kerrat, jol-
loin hän posetiivarikavereidensa kanssa on pi-
tänyt kirkkokonsertin pelkästään posetiiveilla.

Hämeenlinnankin konserttia Teuvo tuntuu
odottavan, vaikka Hämeenlinnan vanhassa
pyöreässä kirkossa ei olekaan paras akus-
tiikka. Vanajan kirkossa olisi parempi, mutta se on
kauempana ja vielä kauempana on Hattulan vanha
kirkko, jossa sielläkin Teuvo on soittanut.

Posetiivilla voi soittaa Bachia tai Verdiä sellaisissa-
kin vanhoissa kirkkoissa, joissa ei ole urkuja. Ikimuis-
toinen konsertti oli esimerkiksi Alvar Aallon ensim-
mäisessä kirkossa, hirsisessä Muuramen kirkossa.

Posetiivia voi soittaa sisällä ja ulkona, eikä Teuvo
kieltäydy kutsusta kuin yhdessä tapauksessa. Hel-
singin Itiksessä hän ei enää soita, viimekertainen
esitys riitti, häiriöitä oli aivan liikaa, Tallinnanaukiol-
le posetiivi ei sovi.

Yhtä ja samaa ei tarvitse soittaa. Teuvolla on kolme
posetiivia, joissa on yhteensä yli tuhat musiikkikap-
paletta. Useimmiten mukana kulkevassa uusimmas-
sa soittimessa, Delecassa, on 450 kappaleen valikoi-
ma ja uusia on tulossa. Hengellistä musiikkia on 50
kappaleen verran.

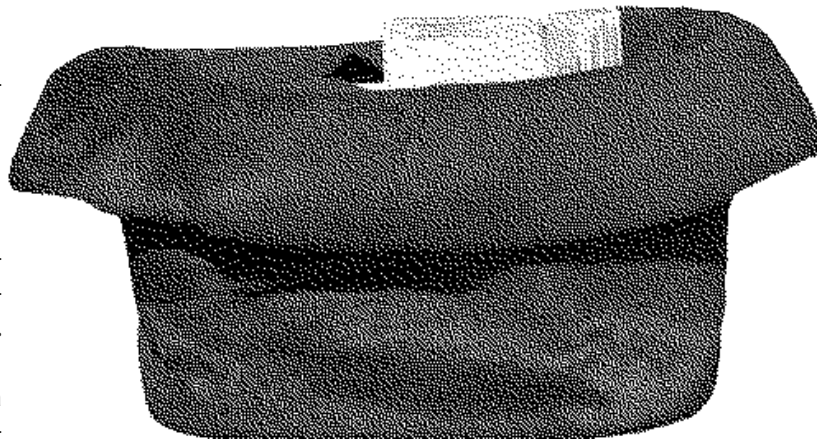
Häämatka ambulanssilla

Teuvo on oikea tarinatynnöri, jutut eivät lopu vaika-
a aikaa olisi päivä. Hän tuntuu muistuvan kaikki
keikkansa kuin vettä vain. Milloin on oltu missäkin
ja soitettu sitä ja tätä, yleisöä on ollut puistokonser-
teissa parhaimmillaan tuhatmäärin, parhaissa kirk-
kokonserteissakin satoja.

Teuvon neljä vuotta sitten saama aivoinfarkti ei
vienyt muistia, mutta liikuntakyvyn se melkein vei ja
tasapaino järkkäsi. Kävelykin piti opetella uudestaan,
korjattavaa riittää vieläkin, mutta käsi käy eli veivi
pyörii.

Teuvo on juuri tullut NKL:n kuntoutuksesta ja pur-
suaa tarmoa. Tähänkin episodiin liittyy opettavai-
nen episodi, kun kela ei millään meinannut myön-
tää kuntoutusrahoja, koska sen mielestä kurssin
nimi oli Teuvon hakemuksessa väärin, mutta loppu
hyvin kaikki hyvin myös tässä asiassa.

Teuvolla oli posetiivi mukana, tottakai. Moni sitä
ihmetteli ja kierteli, ensimmäisen kerran nähneet
kuvasivat ja videoivat niin soitinta kuin Teuvoakin.

Onnenlehtisiä, olkaa hyvä!

Kokeilkaapas itse pyörittää vaikka jotakin veiviä
kolmekin tuntia yhteen menoon, kyllä se ainakin
68-vuotiaan kättä syö, mutta valittaako Teuvo? Ei
tosiaan, hän on kulkija sielultaan ja mieleltään ja
keikkamiehen on päästävä tienpäälle.

Hän liikkuu useimmiten tytär Virpin ajamalla asun-
toautolla, joskus puikoissa on jompikumpi kavereis-
ta.

Teuvon Riitta- vaimo puolestaan ajaa perheen in-
vataksia, jolle Teuvo aikoinaan melkein puolisalaa
haki lupia. Pariskunnalla on viisi tytärtä. Rakkaus
syttyi, kun Teuvo päätyi kokojalka kipsissä kuntou-
tukseen Ilonpisaraan, jossa Riitta oli töissä.

- Ja samalla leirillä olen edelleen, Teuvo sanoo.
Naimisiin mentiin Teuvo kokojalkakipsissä ja hää-
matka tehtiin sairausautolla.

Jalan katkeaminen taas sattui Teuvon kotitalossa
Tammelassa. Teuvo otti liukkalla sokeana muuta-
man juoksuaskeleen ja se oli siinä!

Palkintoja ja tunnustuksia

Teuvon toipumisen ja kunnon salaisuus voi löytyä
menneistä liikuntavuosista. Hän on muun muas-
sa saanut NKL:n Vuoden kuntourheilijapalkinnon
vuonna 1985. Silloin hän ajoi kolmannen kerran tan-
dempyörällä 560 kilometriä Trondheimista Osloon
yhtä soittoa.

- Painoin silloin 70 kiloa, nyt painoa on tullut pari-
kymmentä kiloa lisää, kun liikunnasta on ollut pak-
ko tinkiä ja ruoka on edelleen yhtä hyvää kuin en-
nenkin, Teuvo sanoo.

Teuvo on posetiivinsoiton Euroopanmestari vuo-
delta 2008 ja viime vuonna hänelle myönnettiin Nä-
kövammaisten Keskusliiton yrittäjäpalkinto.

- Moni on ihmetellyt, että teen vielä töitä, mutta en
vain malta olla kiertämättä. Viime kesänäkin Tallin-
nan puistokonsertissa meitä oli 30 posetiivaria Puo-
lasta, Saksasta, Tanskasta, Ruotsista ja Suomesta ja
kuulijoita oli yli tuhat. Kyllä silloin tuntui hienolta!

Teuvo on ollut mukana järjestämässä Hämeenlin-
nan posetiivifestivaaleja vuodesta 2007. Jo nyt on

sovittu vuoden 2015 konsertti, ensi kesä jää tarkoituksella väliin, koska silloin kaupungissa juhlitaan Sibeliusta.

Usein jatkot on pidetty Hirvihaaran kartanossa, jota isännöi Suomen Posetiivarit ry:n puheenjohtaja Markku Sovijärvi, innokas posetiivari itsekkin. Hän on kerännyt Sydänlapsille jo yli 400 000 euroa posetiivia soittamalla.

Teuvo asuu perheineen Hämeenlinnassa ”linnan lähellä moottoritien toisella puolella” omakotitalossa jonka hän on itse rakennuttanut. Talossa ei ole yhtään rappusta. Suuren lipan alle voi viedä posetiivinkin tuulettumaan ja kosteutta saamaan, sekun ei pidä kuivasta. Liriksen kuntoutuskurssillakin se kuivui liikaa ilmastonni takia.

Opaskoira Irvin on mukana melkein kaikilla reissuilla, mutta soiton ajan se saa olla asuntoautossa.

Diabetes vei näön

Teuvo on niitä kauan sitten ykköstyypin diabetekseen sairastuneita, joilta tämä salakavala sairaus on vienyt näön. Hän taitaa olla myös vanhimpia tuon ajan diabeetikoita, joka yhä sinnittelee sairautensa kanssa. Uudet insuliinit ja hoidot ovat tuoneet lisävuosia. Ennen injektioneulatkin olivat kahden millin paksuisia, eikä hoito edes kunnolla tehonnut, aiheutti vain pistettäessä kudosvaurioita niin käsiin kuin jalkoihinkin.

Teuvo sairastui seitsemänvuotiaana eli hän on sairastanut ykköstyypin diabetesta 61 vuotta. Näkö meni täysin vähän ennen 22-vuotispäivää. Nyt kuulokin on huonontunut, korkeat äänet tahtovat kadota, mutta parannusta on odotettavissa, kunhan Teuvo tottuu molempien korvien kuulokojeeseen, sitä pitää vielä hieman säätää.

Teuvo oli haaveillut omasta posetiivista ihan pikkupojasta. Paksuista sormista kun ei ollut oikein pianon näppäimistölle, eikä kitaransoittoa ottanut sujuakseen, ehkä siksi että Tammelassa, Teuvon kotikunnassa oli silloin rajalliset mahdollisuudet musiikinoppiin.

Teuvolla oli ollut jopa ilmoitus suuressa päivälehdessä, jossa hän halusi ostaa posetiivin, mutta turhaan. Lopullinen kimmoke oman posetiivin saamiseksi tuli, kun Teuvo huomasi että ei hän halua koko ikäänsä harjojakaan tehdä eikä kaupata, muuta ammattia kun sokealle miehelle ei oikein ollut tarjolla.

Nuori mies sai posetiivin lainaksi Vexi Poutiaiselta vuonna 1985. Vexi on kaikkien suomalaisten aktiiviposetiivarien esikuva. Kehä on tavallaan sulkeutumassa, sillä Teuvo on puolestaan luvannut lainata Vexille omaa posetiiviaan.

Vexin lisäksi toinen merkittävä henkilö Teuvon posetiivarinuralla on ollut näyttelijä Kalle Juurela, jolla itselläänkin oli posetiivi. Se oli ollut hänen mukanaan sodassakin, mistä muistona siinä oli paikka luodinreiän kohdalla.

Teuvo tykkää ihmisistä, eikä hän muuten jaksaisikaan kiertää. Hänellä olisi kuulijoille yksi toive, tulkaa reippaasti tervehtimään ja juttelemaan. Hän kertoo mielellään soittopelistään ja kiertolaisen elämästä, myös opaskoirastaan. Hän vähän ihmettelee miksi toiset näkövammaiset eivät useinkaan vaivaudu käymään hänen luonaan, mukava olisi vaihtaa kuulumisia.

MUISTATKO?

Suomen posetiivareista on tekeillä kirja, jonka kokoaa toimittaja Markku Karvonen.

Ensimmäinen posetiivari saattoi vierailla Suomessa jo 1700-luvun lopussa, mutta varmoja tietoja heistä on 1830-luvulta lähtien. Ensimmäiset tunnetut kammenvääntäjät tulivat Saksasta ja Pohjoismaista. Pian heidän jälkeensä saapuivat italialaiset ja useimmat vanhat posetiivareiden kultakauden muistot liittyvätkin italialaisiin soittajiin, jotka kiersivät kevästä syksyyn maata pohjoisimpia kyliä myöten. Osalla oli mukanaan apina tai muu pikku eläin, joka saattoi jakaa onnenlehtiä ja kerätä yleisöä.

Posetiivari Carlo Casalle soitti tiettävästi sirkuksessa 1980-luvulle asti. Eri lähteissä on mainittu myös suomalaisia soittajia, kuten Tammelan pappa Kalle Holm, Oskari Luoma, Jaakko Somppi ja ”Vännäri” Verner Helenius. - Mitä muistat heistä? Tai tunnetko muita kotimaisia soittajia?

Ammattimaisten kiertävien posetiivareiden aika päättyi 1930-luvun alkuun, kun radio, gramofoni ja tiukentuneet katusoitto-ohjelmat veivät vanhalta ammattikunnalta leivän. Posetiivariperinne elpyi runsaat parikymmentä vuotta sitten, kun harrastajat ja osin harvat ammattilaisetkin löysivät uudelleen posetiivin. Kansainvälisten Posetiivifestivaalien järjestäminen on tuonut Suomeenkin pohjoisen Euroopan tunnetuimpia soittajia.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja Suomen posetiivarit ry kerää muistoja Suomessa soittaneista posetiivareista. Keruun tulokset julkistetaan posetiivitapahtumassa heinäkuussa 2014. Vastaajien kesken arvotaan kirjapalkintoja ja posetiivimusiikkia.

Lisätietoja: www.posetiivi.net tai Markku Karvonen, puhelin 040 5545 168, markku.karvonen@aina.net

JOULUN JALOISSA

Ovi rämähti kiinni, ja se sai katon rajassa rapisemaan. Jaakko heittäytyi vanhempien vuoteelle haudaten kasvot tyynyyn. Taas oli tullut äidin kanssa riitaa, sillä joulun alla tämä oli aina väsynyt ja kiukkuinen. Onneksi Homeros ehti pujahtaa pojan perässä makuuhuoneeseen.

Teksti: Riitta-Kaisa Voipio

- Äidillä on niin hirveästi työtä, ja me vain pyöritään jaloissa. Tuleehan se joulu meillekin eikä vain aikuisille, Jaakko rapsutti mustaa koiraa.

Poika kuulosteli talon ääniä, olohuoneesta kantautui selostus kiekkomatsista ja väliin veljen ja isän huudahduksia. Ovikello soi, ja naapuri kuului tulevan siirappia lainaamaan. Täti valitti äidille kaiken taas jääneen viime tippaan ja että lapset kiukuttelevat uhallakin, vaikka hyvin tietävät, miten kiire on.

- Tottelevat sentään, kun sanoo tonttujen kurkistelevan ikkunoista, äiti sanoi.

- Niin juuri, Jaakko tuhahti ja irvisti. - Jos tontut ja joulupukki ovat olemassa, ei ne niin hölmöjä voi olla, että vahtisivat vain lapsia eikä aikuisia ollenkaan, hän puheli koiralle, joka nuolaisi pojan poskea ymmärtäen kaiken.

Äiti oli ajanut Jaakon makuuhuoneeseen, kun poika olisi myös tahtonut leipoa torttuja; äidin mielestä se oli tyhjää ronkumista. Perään äiti oli huutanut, että nyt tonttu näki ja pukki toisi pelkkiä risuja.

- Kiltti ja kiltti. Olisi itse kiltti, Jaakko puhisi Homerokselle, kääntyi selälleen ja pyyhki nenän hihaan, vaikka tiesi sen olevan kiellettyä.

Verhot olivat vielä auki, ja Jaakko katseli muutamaa ikkunasta näkyvää katulamppua. Oli kiva muodostella niistä kuvioita ja kuvitella valopisteiden välille kirkkaat viivat. Äkkiä Homeros hyppäsi ääneti lattialle ja nousi ikkunaa vasten.

Jaakko näki ruudun alareunassa kurtutiset kasvot. Hän hätkähti ensin, mutta rohkaisi mielensä ja meni koiran viereen. Naaman yläpuolella kohosi pystysuorana tonttulakki, jonka reunaa kiersi valkoinen turkiskaistale. Jaakko tuijotti otusta ja näki tämän hymyilevän leveästi. Tonttu vinkkasi poikaa avaamaan ikkunan.

Pehmeä lumi pöllähti ikkunalaudalta ulomman lasin avauduttua levälleen. Tonttu tuli aivan lähelle.

- Hei! Minä olen Topias, se tervehti.

- Hei! Jaakko vastasi. - Tämä on meidän Homeros.

- Tiedetään. Tuleepa herkullinen tuoksu, tonttu työnsä päänsä huoneeseen nuuhkien hartaasti ilmaa. - Onko vaikeuksia?

Jaakko ei sanonut mitään, huokasi vain syvään.

- Älä välitä, aikuiset ottavat joulun aivan liian raskaasti. Vähemmälläkin se tulee, tonttu puheli ja seisoi jo ikkunalaudalla.

Se tömisteli lumet jaloistaan. Jaakkoa alkoi hirtittää, ja hän katseli sopivaa koloa piilottaakseen tontun. Topias hyppäsi lattialle tuskin kuuluvasti kippurakärkisillä huopikkaillaan. Se kapusi jakkaralle istumaan, kuulosteli talon ääniä ja havaittuaan tilanteen rauhalliseksi aloitti:

- Kuule, minä olen ottanut urakaksi päästää lapset pälkähästä aikuisten kiireen kynsissä. Jään teille vähäksi aikaa ja puutun asioihin heti, mikäli sitä tarvitaan. Sinun ei tarvitse tehdä mitään, mutta muista, että et missään tapauksessa paljasta minua. Sopii-ko?

- Sopii, Jaakko vastasi. Homeros heilautti häntää.

Naapuri teki lähtöä ja kuului sanovan ovelle, että joulun on lasten juhla. Tonttu iski innokkaana silmää, kaivoi nutun taskusta pussukan ja ripotteli hiippalalle harmaata jauhetta. Koira aivasti.

- Tämä tekee näkymättömäksi. Se on välttämätöntä turvallisuuteni vuoksi. Hiivin nimittäin aikuisten kintereillä ja nipistän niitä jalasta heti, kun ne rupeavat kiukuttelemaan. Ja jos se ei tepsii, on pakko käyttää A.P.A:ta.

- Mitä se on? Jaakon silmät levisivät lautasiksi.

- Ajattelemaanpanemisainetta, tonttu vastasi, otti lilliputtiputelin kouraan ja ravisteli. - Sillä on tosin joitain haitallisia sivuvaikutuksia, mutta noudatan tarkoin annosteluohjeita.

Sitten koko otus alkoi hitaasti hävitä, viimeisenä mustan vyön metallisolki. Poika haukkoi henkeä, kun Topias pyysi jo avaamaan oven. Hän painoi varovasti kahvaa ja astui kynnyksen yli peläten tallaan vansa tontun päälle.

Äiti veti juuri uunista pellillisen kihiseviä torttuita. Hän laski ne työpöydälle, näytti muistavan jotakin ja meni olohuoneeseen ovelle.

- Isä, et ole vielä kukaan hakenut sähkökynttilöitä! Tuijotat vain telkkaria, vaikka et mitään näekään, hän äksysi.

- Hiljaa! Tässä on nyt kiperä paikka! isä kivahti. - Ai että oli hiljalla.

- Ja Joonaskin! Homerosta käyttämään tai jotakin tekemään, äiti paapatti.

Samassa hän kumartui hieromaan jalkaansa. - Auh, mikä ihme se oikein nipisti, aijai!

Jaakko kulki koira perässä äidin ohi olohuoneeseen, otti Nalle Puhin ja rupesi lukemaan. Äiti palasi keittiöön.

- Joonas, kynttilälaatikkoa vintistä hakemaan! isä komensi ja haparoi Homerosta tuolin vierestä. Joonas ei hievahtanutkaan.

- Auh! isä voihkaisi ja paineli pohjettaan. - Jaakko-

kin siinä vain lehteä tavaa, töihin siitä. Aijaijai.

Joonas nousi vastahakoisesti, mutta Jaakko pani lehden pöydälle hymyään pidätellen. Pojat lähtivät kiipeämään vintille. Joonas löysi kynttilälaatikon helposti, ja Jaakko nappasi kuusen jalan. - Tätäkin kohta tarvitaan.

Kun he laskeutuivat raput, oli alakerrassa täysi rähiinä. Välillä kuului tuskaisia parahduksia, ja vanhemmat hieroivat vimmatusti jalkojaan. Olohuoneessa isovelji levitti kynttilät johtoineen pöydälle, ja Jaakko asetteli kuusen jalan ikkunan eteen pyyhittyään siitä pölyt.

Äidin ja isän kiistely alkoi vaimentua ja kun kuopus hiipi keittiöön, hän näki aikuisten istuvan pöydän ääressä käsi poskella leppoisasti jutellen.

- Minä vien roskapussin ja lakaisen portaat, Jaakko sanoi ja hymyili leveää hymyä, joka tarttui äidinkin suupieliin.

- Maista ensin torttuita, äiti ojensi tarjotinta. - Onko sopivasti luumutäytettä? hän kysyi pojan mutustessa lämpöistä puolikuuta.

- Kuulkaa, laitetaanko tänä jouluna tähden sijasta latva-aurinko? Joonas huusi olohuoneesta.

Toiset lupasivat harkita. Isä antoi Jaakolle pursuvan roskapussin ja kääri paidan hihoja.

- Lue sinä päivän lehti, ellet ole vielä ennättänyt. Minä tiskaan, niin ei jää aamuksi, hän sanoi äidille.

Jaakko sujautti huopikkaat jalkaan, ja Homeros haki hihnan. - Hyvä poika, otat valjaat vain silloin, kun isä lähtee sinua käyttämään, hän taputti karva kuonoa.

Saatuaan välioven kiinni hänen oli pakko pysähtyä hyvään oloaan nauramaan. Silloin jalanjuuresta kuului ääni:

- Mitäs tykkäät A.P.A:sta? se oli Topias.

- Tehokasta on, Jaakko myönsi.

- Teillä taitaa jo sujua rauhallisesti. Jätän jälkivarti-
oiminnin Homerokselle ja menen tuonne, se sanoi ja poika näki sen viittoilevan siirapinlainaajan suuntaan.

- Kiitos sinulle, Jaakko sanoi ja avasi ulko-oven.

- Kiitos sinullekin. A.P.A. on pitkävaikutteista, joten teidän iloinen joulun odotuksenne on taattu ainakin 90 vuodeksi eteenpäin, tonttu lisäsi Jaakon ja koiran pujahtaessa pihalle.

MAAOTTELU LATVIA

Syyskuun viidentenä päivänä oli Latvian vuoro järjestää baltialais-suomalainen opaskoiramaaottelu Riikassa. Viron kanssa oli käyty maaotteluja yli 20 vuotta ja viime vuonna Suomessa järjestetyssä ottelussa oli ensimmäistä kertaa mukana Latvia.

Hienon ottelun - tässä tapauksessa heimosiskomme, järjestivät-kin! Vieraanvaraisuudella ei ollut rajoja ja kaikki työ tehtiin talkoilla. Kiitos Zaiga, Velga, Anita, Gunta ja Aleksejs! Annetaan kuvien kertoa...

*Koonnut Juha Herttuainen
Kuvat: Anita Zvirgzde ja Juha Herttuainen*

Maaottelun tukikohtana toimi HansaMedia-nimisen yrityksen toimitila noin kilometrin päässä Riikan keskustasta.

Järjestelyt toimivat todella hienosti! Vasemmalla puhuu Gunta, joka muutaman muun naisen ja yhden miehen kanssa organisoivat kilpailuohjelman. Oikealla tulkit, jotka käänsivät puheen suomeksi ja virokksi.

Kilpailuvuorossa Beāte Bringule ja Zane.

Virolainen Kai Kuusk ja Janet. Matalan esteen ilmaisu.

– SUOMI – VIRO

Noutoliike. Taavi nouti hatun vauhdikkaasti isännälleen.

Taustalla tuomaristo: Timo Leppäkorpi Suomesta, Zaiga Kļaviņa Latviasta ja Maria Soonberg Virosta. Suomen Erkki Juntikka valjastaa koiraansa Taavia.

INTERNATIONAL GUIDE DOGS COMPETITION

sallistujamaiden liput olivat näyttävästi esillä maaottelun virallisen tunnustekstin alla Juglassa, jossa oli juhlaillallinen, palkintojenjakoseremonia ja muuta viihdeohjelmaa.

Tuomarit tekivät selkoa kilpailun kulusta jokaiselle kilpailijalle ja erikseen myös yleisölle.

Alla paikallaololiike. Koirien piti pysyä paikalleen komennettuina viiden minuutin ajan ohjaajien ollessa näkösuojassa.

Maaottelun kannustajia tuli Suomesta bussilastillinen!

Opaskoirayhdistyksen puheenjohtaja Regina Koljonen luovutti koiransa Turjakkeen kanssa Palvelukoirayhdistykselle kiitoslautasen. Vasemmalla Palvelukoirayhdistyksen jäsen Velga Zegnere ottamassa lahjaa vastaan.

Beāte Bringule lauloi ja soitti kauniisti. Yleisöä oli paikalla kiitettävästi.

*Esko Karmalan on helppo hymyillä voitettuaan henkilökoh-
taisen kilpailun koiransa Ettan kanssa. Palkintoja tuli kah-
malokaupalla! Vasemmalla Eskon avustaja Mika Honkanen.*

*Latvialaiset olivat ideoineet "tassukirjan", joka kier-
tää jatkossa maaottelun mukana vuodesta toiseen.
Kirjaan painettiin joukkueiden jäsenten ja heidän
koiriensa tassunkuvat.*

*Näkövammaisten tanssiryhmä piti Aleksejs Volkovsin joh-
dolla hienon esityksen. Vasemmalla tanssiva mies on Alek-
sejs.*

Kilpailijat ja muut koirakot ryhmäkuvassa. Takaa vasemmalta Lea ja Anita Zvirgzde Olle-koiran kanssa, Maarja Haamer, Kerli Kankur, Erkki Juntikka, Erkki Karmala, Regina Koljonen, Beäte Bringule ja Markku Kuirinlahti. Eturivissä, Kai Kuusk, Aleksejs Volkovs ja Deniss Ovsjanikovs.

Opaskoiramaaottelu Latvia – Viro – Suomi

5.10.2013, tulokset:

1. Esko Karmala/lbn Etta	93 pistettä
2. Kerli Kankur/lbu Mathias	91 pistettä
3. Erkki Juntikka/labu Taavi	88 pistettä
4. Beäte Bringule/lbn Zane	85 pistettä
5. Aleksejs Volkovs/lbu Teodors	80 pistettä
6. Kai Kuusk/lbn Janet	77 pistettä

Suomi	181 pistettä
Viro	168 pistettä
Latvia	165 pistettä

Juha Herttuainen jakoi juhlan lopussa maaottelun ja il-tajuhlan viehättäville järjestäjille sekä kuvassa olevalle Palvelukoirayhdistyksen "äidille" ruusut. Alla joukkueet ja tuomarit ryhmäkuvassa.

Tapaamisiin!

Opaskoira Turjake

MUISTIINPANOJA

Tärkeitä päiviä, puhelinnumeroita jne.

Handwriting practice area with 20 horizontal dotted lines.

MUISTIINPANOJA

Tärkeitä päiviä, puhelinnumeroita jne.

Handwriting practice area with 20 horizontal dotted lines.

Nykyinen katolisen kirkon paavi nimettiin 1100-luvulla eläneen Franciscus Assisialaisen mukaan Paavi Franciscukseksi. 1100-luvulla elänyt rikkaan suvun jälkeläinen ja sittemmin kaisen omaisuutensa jättänyt ”Jumalan pieni köyhä” Franciscus Assisialainen valittiin luonnon-suojelun, siis myös koirien, lintujen ja muiden eläinten suojeluspyhimykseksi katolisen kirkon toimesta. Pyhä Franciscus on aikakaudellaan tavattu saarnaamassa linnuille ja muille eläimille. Hänen mukaansa paratiisia ei voinut kuvitella ilman eläimiä, laulua ja soittoa. Maaliskuussa 2013 juuri valittu Paavi Franciscus siunasi Vatikaanissa vierailleen Alessandro Forlanin opaskoiran Pontifexin, toivottaen samalla menestystä Forlanin perheelle.

opaskoiran jouluku

*toivottaa lukijoilleen
Rauhallista joulua
ja Onnellista uutta vuotta*

BRIEFLY IN ENGLISH

Opaskoiran Joulu ry is a non-profit organization that supports guide dog work as well as organizational work done with guide dogs and blind children in Finland and the Baltics. Not many activities related to guide dogs in the Baltics take place due to guide dogs relatively high cost that is not affordable for most of the visually impaired people. The situation of visually impaired children in the Baltics is very bad. They grow up and go to school in nursing homes and boarding schools and rehabilitation offered to them is very low.

Opaskoirakoulun Joulu ry has this year supported a Latvian-Finnish family camp organized for visually impaired by paying full board for Latvian participants. In the camp therapy and guide dog work were presented by Latvian dog trainers. The children could take care of a therapy dog Gustav and try how it feels to walk with Fritz and Foxy, future guide dogs.

Besides supporting associations related to visually impaired children Opaskoiran Joulu supports development of professional skills of young guide dog trainers. The association focuses first on mobility training of visually impaired.

In Finland guide dog training, care, veterinary and feeding costs are paid by the society. Therapy dog work as well as guide dogs hobby and leisure time activities are based on voluntary work. Opaskoirakoulun Joulu ry was established to support the dog work done for disabled people that is not funded by the society.